

GU Journalen



NYHETER FRÅN GÖTEBORGS UNIVERSITET NR 6 OKTOBER 1999

Stor IT-satsning

GU OCH CHALMERS har kommit överens om att starta en gemensam "IT-akademi" som ska spåna över hela den akademiska världen i Göteborg. Men först ska beslut fattas av respektive styrelse.

sid 3

Nya regler för uppdragsutbildning

GU SKÄRPER NU reglerna för uppdragsutbildning och bisysslor. Det är konsekvensen av Högskoleverkets och internrevisionens kritik mot det internationella MBA-programmet.

sid 4

Inträngande JMG-professor

EN INTERVJUARE SOM kan kosten att vara inträngande utan att bli påträngande, som hellre samtalar än förhör. Möt Annika Hagström, ny gästprofessor vid JMG.

sid 6-7

Populärvetenskapligt smörgåsbord

FYLL DINA TANKAR! Under den parollen bjuds göteborgarna nu in till Universitetets veckor – och ett dignande populärvetenskapligt smörgåsbord.

sid 12

Diplomatiskt dansnummer

DET GÅR INTE att leda akademiker som inte vill ledas. Det säger Stefan Nilsson, ny dekanus på matematisk-naturvetenskapliga fakulteten. Vad som nu väntar honom är "en dans på diplomatins rosor".

sid 14

Galningen på Koster

EN GALNING, säger många om Guy Heyden, föreståndare för Kosterhälsan och professor i oral patologi. Det är för det mesta en komplimang – till en vetenskapsman som brukar ifrågasätta vetenskapen.

sid 16-17

Universitets-TV

ETT BÅDE MEDIE- och utbildningshistoriskt ögonblick var det när Göteborgs universitet – som den första högskolan i Norden – fick en egen TV-station.

sid 20



FOTO: HILLEVIMANDEL

Ekonom med balanssinne

SOM AKADEMISK ENTREPRENÖR måste han tillgodose olika intressen – som ofta står mot varandra. Det kan vara en svår balanskonst. Men professor Björn Brorström på Förvaltningshögskolan skulle aldrig ge sig in i forskningsprojekt där uppdragsgivare dikterar villkoren eller mörklägger resultaten.

sid 10-11

Rektor har ordet



FOTO: EVA S. ANDERSSON

JAG HOPPAS ATT sommaren varit bra med en lämplig blandning av kreativt tänkande och avkoppling.

Själv har jag, tillsammans med min hustru, varit i Australien och besökt ett antal universitet, forskningsinstitut och utbildningsenheter. Besöket på det forskningsinstitut som skulle blivit platsen för en sabbatstermin, innan rektorsuppdraget gjorde detta omöjligt, gav upphov till många reflektioner och mycket känslor. Valde jag rätt? Vad hade jag inte lärt mig och kanske kunnat utträta om jag rest hit istället för att bli rektor? Känslan av att successivt tappa i kompetens stred mot känslan av att trots allt ha en del kunskaper och erfarenheter som det tiotal doktorander jag under en hel dag talade med kunde dra nytta av. Att återigen hålla ett vetenskapligt seminarium inom en kompetent krets var såväl en utmaning som en stor tillfredsställelse. Jag tror att vad jag upplevde och kände inte är speciellt för mig utan ett centralt problem med akademiskt ledarskap. Som Sven Lindqvist och jag skrev i G-P nyligen är det viktigt att ha verksamhetsföreträdare, forskare och lärare i centrala ledningsfunktioner. Det är nödvändigt att ha utbildnings- och forskningserfarenhet för att leda ett universitet. Jag tror också, att det är väsentligt att man försöker behålla en liten strimma av sin tidigare identitet under resans gång. Annars är det lätt att bara styras av överordnade ekonomiska mål och yttre påtryckningar. Det kan också vara en bra investering för "livet efter detta".

Häromdagen var jag med om att trycka på knappen för startskottet för bygget av Korsvägens Vetenskapscentrum. De fyra "tryckarna" representerade Chalmers, Göteborgs universitet, Göteborgsregionen och Västsvenska Industri- och Handelskammaren. I någon mening manifesterades därigenom den unika samverkan mellan akademien, näringslivet och det politiska livet som blivit karakteristiskt för Västsverige och Göteborg. Det bör i detta sammanhang påpekas att den ursprungliga idén, visserligen mera begränsad till ett akvarium, uppkom inom Göteborgs universitet. Många entusiaster har sedan dess arbetat hängivet med förverkligandet. Jan Ling borde självfallet ha hjälpt mig med knapptryckandet.

Jag hoppas också snart få bevittna även igångsättandet av byggnationen till ett nytt Världskulturmuseum, inte långt därifrån. Samlokaliseringen är från min och universitetets synpunkt en viktig symbolfråga. Vårt engagemang i båda dessa aktiviteter handlar om brobyggen mellan olika kunskapsområden liksom mellan samhälle och akademi.

Den växande segregationen tillhör dagens centrala samhällsfrågor. Den handlar om att etnicitet, klass och könsproblemet inte ligger i den etniska bakgrunden, klass- eller könstillhörigheten. De mänskliga variationerna är i grunden en resurs. Det stora problemet – som inte minst vi vid universitetet har att arbeta med, att söka förstå och hantera – handlar om de människoskapade strukturer och attityder som resulterar i segregation.

Det är ofrånkomligt att universitetet har en viktig roll att spela i detta sammanhang, kanske särskilt när det gäller barn och ungdom. I stället för att tala om problem bör vi se möjligheter. I t ex Bergsjön och Angered finns en multikulturell studerandepotential som skulle kunna tillföra universitetet nya kunskaper och synsätt. Universitetet måste göras synligt och attraktivt även för studerandekategorier för vilka universitetsstudier inte är en självklar, ja kanske inte ens en tänkbar, möjlighet. För att tydliggöra vår ambition i detta avseende har en av våra nyutnämnda vice-rektorer, Ann-Mari Svennerholm, att i sitt uppdrag förutom med jämställdhetsfrågor även att arbeta med jämlikhetsfrågor.

BO SAMUELSSON

GU Journalens policy

GU JOURNALEN ÄR i första hand är en personal- och informationstidning för anställda vid Göteborgs universitet. Det är en självklarhet. Lika självklart är det inte vilka frågor tidningen ska ta upp och vilken roll den har i organisationen.

Vi har nu utarbetat en policy som tydliggör tidningens idé och målsättning. Policyn har antagits av rektor och kan läsas i sin helhet på GU:s aktuellsida: www.gu.se/aktuellt

Några av tidningens målsättningar är:

- att vara en journalistisk produkt. Det innebär bl a att allmänintresse och nyhetsvärde styr innehållet i tidningen.
- att informationen skall visa på universitetets mångfald, bredd och kvalitet
- att bidra till ökad förståelse för universitetets verksamhet i förhållande till studenter, näringsliv, myndigheter, organisationer och allmänhet och därmed medverka till ett bättre synliggörande av universitetet i samhället samt att bidra till ökad rekrytering och förbättrad integration
- att följa universitetets jämställdhetsplan och verka för såväl ökad jämställdhet som ökad jämlikhet
- att följa Göteborgs universitets vision, där det står att målet är att vidareutveckla ett fritt och demokratiskt universitet. "Det ska vara högt i tak. Enbart respekten för andra och intellektuell hederlighet utgör gränsen för vad som får sägas". Den akademiska friheten som präglar ett universitet skall återspeglas i tidningen.
- att verka för att de anställda får ta del av nyheter som gäller GU:s verksamhet på ett tidigt stadium.
- att artiklarna i GU Journalen skall vara skrivna på ett sätt så att de kan förstås av alla. Tidningen skall tillgodose de anställdas behov av en öppen, korrekt och aktuell information. Innehållet i tidningen skall väcka nyfikenhet, eftertanke och stimulera till dialog och fritt tankeutbyte på akademisk nivå.

ALLAN ERIKSSON
redaktör

Tipsa om nyheter

Har du nyhetstips?

Händer något intressant på din arbetsplats som tidningen borde skriva om och som har intresse för alla anställda? Eller har du idéer om hur tidningen kan förbättras? Hör av dig till redaktionen.

Allan Eriksson, redaktör. Tel: 773 10 21. E-post: gu-journalen@gu.se

Kommentarer

Kulturlivet tystnar

ÄR KULTURLIVET PÅ Studenternas Hus hotat? Ja, mycket tyder på det.

Kulturansvarig på Studenternas Hus, Iréne Sjöberg Lundin, har på kort tid lyckats skapa ett levande kulturcentrum och en mötesplats – med poesi, konst och musik – för Göteborgs universitets studenter och anställda. Men den tiden är snart förbi.

De populära kulturluncherna upphörde i våras.

Det blir inga fler poesikvällar.

Och i år blir det ingen medverkan i Kulturmatta.

I höst blir det "bara" jazzbruncher med särskilt inbjudna ORD-gäster på lördags-eftermiddagar.

Nu i höst tvingas Iréne Sjöberg Lundin gå ner från en 75-procentig anställning till halvtid. Nästa år ska verksamheten avvecklas, är det tänkt. Och utan löften om en fortsatt kultursatsning, ger hon upp.

– Jag har fått huset att svänga, utan att aktiviteterna har kostat ett öre. Universitetet har tydligen inte insett vilken resurs det har i mig.

För många välutbildade i Norge?

Den överraskande slutsatsen drar forskaren Knut Arild Larsen i sin rapport, "For mye utdanning". Han hävdar att Norge i förhållande till sin befolkning och arbetsmarknadens behov utbildar allt för många akademiker.

"Arbetsgivarna uppskattar att omkring 20 procent av jobben i arbetslivet endast kräver grundskolekompetens. Mer högre utbildning leder till att fler känner missnöje med sina arbetsuppgifter." (Källa: Tromsöflaket nr 7 1999)

Är det någon i Sverige som skulle våga säga samma sak?

GU JOURNALEN är en informations- och personaltidning från Göteborgs universitet REDAKTÖR: Allan Eriksson BITR REDAKTÖR: Anders Franck LAYOUT/GRAFISK FORMGIVNING: Anders Eurén. ANSVARIG UTGIVARE: Siv Bondenäs Brink STF ANSVARIG UTGIVARE: Åke Pettersson MEDVERKANDE SKRIBENTER: Eva Lundgren, Peter Olofsson, Anders Franck, Pia Naurin, Lars Soold, Christian Borg, Lena Andersson, Petra Ljung, Jenny Löof, Amanda Peralta och Sanna Kilner. ADRESS: Informationsavdelningen, Göteborgs universitet, Box 100, 405 30 Göteborg. TEL: 031-773 1021. FAX: 031-773 4354 E-POST: gu-journalen@gu.se INTERNET: <http://www.gu.se/aktuellt/GU-journalen> TRYCK: Arktryckarna AB, Göteborg. Tidningen trycks på miljövänligt papper som uppfyller kraven för Svanenmärkning. UPPLAGA: 5 900 EX UTGIVNING: 8 nummer/år. Nästa GU Journal utkommer i början av november MANUSSTOPP: 21 oktober ADRESSÄNDRING: Gör skriftlig anmälan till redaktionen. För obeställt material ansvaras ej. Citera gärna, men ange källan. ISSN 1402-9626

Den virtuella akademien

Den länge omtalade "IT-högskolan" börjar ta form. Chalmers och GU startar en gemensam "IT-akademi" – ett organisatoriskt paraply som ska spänna över hela den akademiska världen i Göteborg, med ett nytt forskningsinstitut i Vasa-området som nav.

DET ÄR ETT av fyra huvuddrag i Chalmers och GU:s stora samlade grepp på IT-området som skissats klart i dagarna. Nytt är också att man bildar ett konsortium för att bedriva kortare IT-utbildningar tillsammans på Campus Lindholmen.

Förslagen har arbetats fram av en samverkansgrupp under ledning av Philip Brenner, prodekanus vid matematisk-naturvetenskapliga fakulteten.

– Nu stämmer vi av längre ner i organisationen och förankrar förslagen, säger Philip Brenner, och påpekar att styrelserna måste ge klartecken innan allt är formellt klart.

Samordning

Den nya akademien ska koordinera forskning och utbildning inom de institutioner som vill delta genom att fungera som "olja i maskineriet" – vid sidan av fakulteten. Att länka samman individer som har nytta av varandra, är en annan uppgift.

Administrativt rör det sig om ett

fåtal personer som troligen kommer att placeras nära det stora IT-forskningsinstitut som också planeras, på eller nära Vasa-området. Där ska lärare, forskare och doktorander få fortbildning och tillfälle att möta gästforskare, konstnärer och experter från näringslivet. Viktoria Institutet och Chalmers Media Lab knyts till verksamheten.

Genom ett rikt utbud av work shops och uppdragsutbildningar samt forskningsprojekt och tidsbegränsade temaprogram är institutet tänkt att fungera som katalysator i IT-utvecklingen inom universiteten. Och egentligen hela Västsverige.

Kommunen pådrivande

På Lindholmen blir det utbildningar på kandidatnivå, men även kortare kurser. De ska passa nya typer av studenter som akademiker med invandrarbakgrund och studieovana grupper. Här är Göteborgs kommun pådrivande, av sysselsättningskäl. Så fort man fått tag på lärare kan verksamheten vara igång med kanske ett par hundra platser.

Samordningen av de långa utbildningar inom systemvetenskap, datalingsvistik och datateknik ska fördjupas och breddas. Chalmers startar en civilingenjörsutbildning i IT-användning nästa höst. Däremot blir det ingen samlokalisering som universi-

tetets styrelseordförande Jan-Åke Kark förslog förra sommaren.

Det fjärde huvuddraget gäller samverkan utåt och med övriga västsvenska högskolor. Sammantaget är detta stommen i en ny, delvis "virtuell" IT-högskola som ännu saknar ett vettigt namn.

– Vi hoppas att det mesta ska starta under år 2000. En ny byggnad i närheten av Vasa-området tar förstärkt längre tid att få upp, säger Philip Brenner.

Allt locka kompetens

Men då krävs att tempot i projektet ökar. Bo Dahlbom är professor i informatik och en av de drivande visionärerna i samverkansgruppen.

– Jag är ju en otålig person, men på något sätt tycker jag att tiden rinner ifrån oss, säger han bekymrat.

Den avgörande punkten är förmågan att locka kompetenta lärare till Göteborg.

– Sättet att locka hit dem är att vi poängterar att det blir en rätt så kraftig satsning på forskning, säger Bo Dahlbom.

– Men ett IT-centrum för forskning. Vad är det egentligen? Det är ju den stora frågan.

CHRISTIAN BORG
ReportageBörsen

Kränkningar utreds av GU

En universitetslektor vid GU har enligt kolleger under lång tid uppträtt på ett föraktfullt sätt mot vissa medarbetare. Han lär ha knuffat till dem och frambringt spottliknande ljud då han passerat dem.

Detta beteende betraktas av institutionsledning "som ett mycket stort arbetsmiljöproblem". Trots ett tillrättavisande brev från ledningen har han fortsatt med trakasserier. Ärendet har anmälts till rektor som beslutat att det ska tas upp i universitetets personalansvarsnämnd.

Stökig student stängs av i sex veckor

En student vid GU har avstängts från sina studier i sex veckor för att han uppträtt störande både under lektioner och i samband med examination. Studenten överklagade disciplinnämndens beslut till Länsrätten, som emellertid gick på GU:s beslut.

Utmärkelse går till advokat

Universitetets utmärkelse Pro Arte et Scientia går i år till advokaten Gunnar Michelson, född 1908, som under många år följt arbetet vid avdelningen antikens kultur och samhällsliv. För drygt tio år sedan donerade han en betydande samling keramik, främst grekiska och etruskiska föremål, till universitetets antikmuseum.

Gunnar Michelson är fortfarande aktiv doktorand och håller på med en avhandling om vattenvärd i forntidens Grekland.

Priset kommer att delas ut senare i höst vid en högtid i Antikmuseet.

Viss nedgång

Antalet sökande till fristående kurser minskade i höst för första gången på mycket länge. Men minskningen var blygsam. I år var det 37 000 sökande, vilket var drygt 1 300 färre jämfört med förra året. För tio år sedan var antalet sökande runt 12 000.

Styrelsen deltar mer aktivt

Under hela hösten pågår arbetet med verksamhetsplanen inför nästa planeringsperiod (2000-2002). En nyhet i årets planeringsarbete är att styrelsen deltar på ett mer aktivt sätt än tidigare.

På grundval av underlaget från nämnder och olika arbetsgrupper samt i enlighet med nuvarande budgetproposition och regleringsbrev ska styrelsen ta ställning till vad man ska satsa på och eventuellt dra ner på i nästa planeringsperiod.

– Det är viktigt att styrelseledamöterna känner sig delaktiga och sätter sig in i den verksamhet de ska besluta, säger budgetdirektör Per-Erik Eriksson.

Några områden som styrelsen talat varmt för är, enligt Eriksson, det öppna universitetet, jämställdhet, social snedrekrytering och etnicitet.

Slutgiltigt beslut om verksamhetsplanen tas först i januari då regleringsbrevet har kommit.

Regeringens budgetproposition var inte klar vid tidningens pressläggning, men vad som är klart sedan tidigare är att GU får mer pengar nästa år, 1200 extra platser.

Apotekarutbildning kan starta nästa år

Samarbete mellan medicinska fakulteten, matematisk-naturvetenskapliga fakulteten, odontologen och Chalmers – det kan bli resultatet om GU får positivt besked från Högskoleverket på sin ansökan om att starta en apotekarutbildning.

SEDAN 1985 FINNS ett biovetenskapligt läkemedelsprogram vid GU om 180 poäng. En större del av den utbildningen skulle kunna utgöras bas för en ny apotekarlinje.

– Tanken är att studenterna i och med en ny apotekarlinje skulle kunna erbjudas en basutbildning på cirka tre år och sedan ges möjlighet att välja inriktning: antingen en läkemedelsutvecklingslinje eller en linje med studier inom det klassiska farmaceutiska området, berättar professor Jörgen Engel, biträdande avdelningschef vid avdelningen för

farmakologi vid institutionen för fysiologi och farmakologi.

Brist på apotekare

Det råder i dag brist på apotekare och den enda utbildningen i landet är förlagd till Uppsala, vilket bland annat innebär en geografisk snedrekrytering av studenter och svårigheter att hitta praktikplatser i Västsverige.

– Om vi också fick en apotekarutbildning här i Västsverige skulle vi tillfredsställa både samhällets behov av fler apotekare och studenternas behov av fler utbildningsmöjligheter. Utbildningen vid GU skulle också kunna få en lite annorlunda inriktning – vi vill gärna att våra apotekare ska utbildas mer mot vården för att bli en länk mellan patient och doktor.

Från Högskoleverket har det kom-



mit krav om komplettering av ansökan innan beslut fattas. Bland annat är det tre professorstjänster som ska tillsättas.

– Vi hoppas att ett beslut kommer snart, kanske redan i år eller tidigt nästa år. Om allt utvecklas på bästa sätt finns det kanske möjlighet att starta utbildningen redan nästa höst.

EVA LUNDGREN

Fler kvinnor i forskarutbildning

ALLT FLER KVINNOR antas till forskarutbildning vid Göteborgs universitet. Läsåret 1997/98 uppgick antalet nyantagna till 568, varav hälften var kvinnor. För fyra år sedan var andelen kvinnor 42 procent.

– Det är bra att det har gått framåt med jämställdheten, men det gäller på sikt att få de kvinnliga doktoranderna att trivas så att de blir fler på högre nivåer inom akademien, säger jämställdhetshandläggare Gunilla Hollander.

Förra läsåret antogs flest kvinnor till humaniora, medicin och samhällsvetenskap medan männen i störst utsträckning antogs till matematisk-naturvetenskaplig fakultet.

I hela landet har andelen kvinnliga doktorander ökat med nio procent under de senaste tio åren, men den manliga andelen är i genomsnitt störst med 56 procent, enligt statistik från SCB.

Ny forskarskola för miljövård

SVERIGES KULTURMINNEN VITTRAR sänder av luftföreningar.

En ny forskarskola vid GU får 40 miljoner kronor för att stoppa utvecklingen.

KK-stiftelsen står för hälften av pengarna, näringslivet och högskolorna för resten. Forskarskolan ska jobba med bevarandeteknik och är ett samarbete mellan Chalmers och högskolorna i Dalarna och på Gotland. Tolv doktorander ska engageras.

Tio-i-topp listan

PSYKOLOGI, MEDIE- OCH kommunikationsvetenskap och engelska. De kurserna hör alltid till de populära bland studenterna vid GU. Höstens tio-i-topp lista ser ut så här:

Ämne	Sök. tot	Sök./plats
1. Psykologi	3251	45,2
2. Företagsekonomi	3053	20,4
3. Engelska	2981	14,3
4. Sociologi	2831	15,7
5. Handelsrätt	2426	14,4
6. Medie- och kom.vet.	2410	66,9
7. Statskunskap	2316	21,2
8. Nationalekonomi	2018	8,4
9. Internat. relationer	1786	29,8
10. Historia	1706	14,6

HSV:s stora kvalitetskonferens

DEN 11-13 JANUARI är 2000 arrangerar Högskoleverket den tredje nationella konferensen om kvalitet och förbättringsarbete i Eskilstuna. Sista dag för deltagande i konferensen är 30 november. Mer information om konferensen och hur man anmäler sig finns på webbplatsen <http://www.hsv.se/kvalitet>

Nya regler efter kritik av MBA-program

Efter Högskoleverkets och internrevisionens skarpa kritik mot det internationella MBA-programmet för kinesiska studenter skärper nu universitetet sina regler för uppdragsutbildning och bisysslor.

Dessutom ska de kinesiska studenter som betalat för höga kursavgifter kompenseras.

SENAST DEN 1 OKTOBER ska Göteborgs universitet ha lämnat in en redogörelse till Högskoleverket. I denna ska man redovisa vad som har gjorts och vad man tänker göra med anledningen av kritiken.

– Det finns klara brister i hur man organiserat och genomfört utbildningen. Jag tycker att Högskoleverkets kritik är befogad, även om den var lite från. Vi tyckte att det var orättvist att bli beskyllda för att ha medvetet dragit ut på utredningen. Det stämmer inte alls, säger universitetsdirektör Björn Järbur.

Komplicerad utredning

Utredningen av MBA-programmet har varit komplicerad och tagit längre tid än väntat. Det beror, enligt Björn Järbur, på att internrevisionen inte förrän sent fick tillgång till det privata bolagets räkenskaper, dvs det bolag som varit mellanhand mellan universitetet och studenterna.

I början av juli var internrevisionens utredning klar. I den pekar revisionen på ett antal brister:

- De ansvariga för utbildningen har inte – trots rektors uppmaning – begärt regeringens tillstånd om genomförande av uppdragsutbildning. Först hösten 1998 kom en ansökan in, som avlogs av regeringen.
- Kriterierna för uppdragsutbildning är inte uppfyllda.
- Studenterna har på ett missvisande sätt blivit utlovade ett examensbevis, som inte finns.
- De två professorerna har varit jäviga. De har representerat både bolaget och universitetet.
- Budget och kalkyler för utbildningen har saknats.

Återbetalning av kursavgifterna

Samtidigt skrev Göteborgs universitet ett svar till Högskoleverket där man i stor utsträckning instämde i verkets kritik. Det stod klart att man snarast skulle betala tillbaka de kursavgifter som felaktigt avkrävts studenterna. I övrigt hänvisade ledningen till det pågående arbetet med riktlinjer för uppdragsutbildning och översyn av universitetets delegationsordning.

Frågan om återbetalningen av kursavgifter har fått högsta prioritet. Hittills har dock inga pengar betalats tillbaka. Helena Jos Persson, som har i uppdrag att administrera återbetalningarna, säger att saken kompliceras av att avgifterna betalats till en mellanhand.

– Återbetalningen har blivit fördröjd, säger hon. Vi har inte förrän nu fått tillgång till bolagets bokföring. Först måste vi kontrollera studenternas kvitton mot bolagets redovisning för att se om de har betalat för mycket.

Men det kommer inte att bli lätt att ta reda på hur mycket studenterna egentligen har betalat och till vem. Tydliga verifikationer saknas och bolagets redovisning av studenternas avgifter till Göteborgs universitet har varit bristfällig; i flera fall har avgifterna bokförts som en klumpsumma.

Riksrevisionsverket har nyligen inlett en undersökning av bolagets bokföring. Den rapporten kommer förhoppningsvis att bringa klarhet i en del frå-

gor och underlätta återbetalningen av studenternas kursavgifter.

– Den kritik som Högskoleverket riktar mot oss manar till eftertanke. Nu måste vi diskutera hur vi kan förändra våra rutiner för att bli bättre, framhåller Björn Järbur.

Nya riktlinjer tas fram

Nya riktlinjer för uppdragsutbildning håller på att tas fram, och de ska vara klara i början av hösten. I dessa riktlinjer ska det finnas krav på kontinuerliga uppföljningar.

En ny föreskrift för bisysslor – som redan har antagits – ställer högre krav på att universitetslärare redovisar sina extraknäck (se separat artikel).

Samtidigt pågår arbetet med att se över universitetets delegationsordning.

– Vi måste klarlägga var ansvaret och delegationsrätten ska ligga. Det finns i dag en utbredd okunskap om på vilken nivå besluten ska tas, säger Björn Järbur. I ett så starkt decentraliserat system som Göteborgs universitet är det viktigt att de som arrangerar uppdragsutbildningar har kunskap om vilka regler som gäller och förankrar besluten på rätt nivå.

När det gäller ansvarsfrågan, menar Björn Järbur att det inte är aktuellt i dagsläget med någon disciplinpåföljd för de inblandade.

– De ansvariga för utbildningen har visserligen suttit på för många stolar, men de har inte vad vi vet i dag ekonomiskt eller på annat sätt personligen gynnats.

Till sist kan det vara värt att notera att över 90 procent av de kinesiska studenterna på MBA-programmet är "mycket nöjda" med utbildningen. Det visade en snabbenkät som internrevisionen gjorde bland studenterna i samband med den ekonomiska granskningen av programmet.

ALLAN ERIKSSON

FAKTA/MBA-programmet vid Handelshögskolan

Handelshögskolan började anordna en tvåårig uppdragsutbildning, Master of Business Administration (MBA), för kinesiska studenter våren 1996.

Utbildningen har formellt sett arrangerats av Göteborgs universitet, men det är det privata aktiebolaget, Gothenburg International Institute, GI, som har varit uppdragsgivare och arrangerat aktiviteter runt programmet samt tagit emot kursavgifter. GI har sedan ersatt universitetet för den utbildning som genomförts.

I somras kom Högskoleverket med sin rapport där Göteborgs universitet på ett antal punkter fick hård kritik för det internationella MBA-programmet. Högskoleverket kritiserade universitetet bl a för att ha krävt kursavgifter av enskilda studenter i uppdragsutbildning, vilket inte är tillåtet. Verket ställde krav på att universitetet genast skulle utreda frågan om återbetalning till studenterna.

Tuffare krav på redovisning av bisysslor

Extraknacker du? Då glömmer du väl inte att rapportera dina bisysslor?

Alla bisysslor som har en koppling till yrkets område skall i fortsättningen rapporteras.

I HÖGSKOLEFÖRORDNINGEN har en ny bestämmelse införts som skärper kravet på dokumentation av bisysslor för universitetslärare.

Tidigare var det inte fullt så noga med redovisningen och kravet att redovisa gällde bara om man extrajobbade i en viss omfattning. Men nu är reglerna tydligare.

Ändringen innebär att lärare nu har skyldighet att anmäla de bisysslor som har anknytning till anställningens ämnesområde.

Universitetslärare har, jämfört med andra grupper inom statlig verksamhet, ganska långtgående möjligheter att ta extrajobb. Det betraktas nämligen som ett samhällsintresse att lärarnas kompetens kommer till användning utanför universitetsvärlden.

Men det finns tre undantag från regeln att bisysslor generellt är tillåtna.

- Det är inte tillåtet att ha något uppdrag som kan rubba förtroendet för arbetstagarens opartiskhet

eller som kan skada myndighetens anseende.

- Det är inte heller tillåtet att extraknacka så mycket att det ordinarie arbetet blir lidande.
- Slutligen får man inte ta uppdrag eller driva ett företag som konkurrerar med arbetet på universitetet.

Det är den anställda som får bedöma om en bisyssla skadar förtroendet eller inte, men den anställde kan få förhandsbesked av universitetet om en viss bisyssla är tillåten.

Inget medgivande behövs

Det är däremot OK att ha vissa uppdrag vid sidan av sin tjänst utan särskilt medgivande, till exempel: statliga och kommunala uppdrag, politiska och andra ideella förtroendeuppdrag, fackliga förtroendeuppdrag och tillfällig medverkan i press, radio och TV.

Vilka berörs då av de nya bestämmelserna? I stort sett alla lärare som jobbar minst halvtid: professorer, universitetslektorer, universitetsadjunkter, forskarassistenter, timplärare och gästlärare. Det är dock endast bisysslor som en anknytning till anställningens ämnesområde som skall redovisas.

För lärare vid kliniska institutioner

som har s k kombinationstjänster betraktas tjänstgöringen inom sjukvården inte som bisyssla.

För dem som omfattas av det statliga chefsavtalet (rektor, prorektorerna, fakultetsdekanerna, överbibliotekarie och universitetsdirektören) skall samtliga bisysslor redovisas, alltså även sådana som inte har anknytning till anställningens ämnesområde.

FAKTA/Bisysslor

En ny föreskrift för bisysslor har nu antagits av rektor. Har du frågor vad gäller bisysslor, kan du ta kontakt med byråchef Bengt Wedel, telefon: 773 1065. Redovisningar lämnas till prefekt/föreståndare.

ALLAN ERIKSSON



Weibull vill lyfta fram kvinnorna

Varför är det så få kvinnor som ansöker om att bli befördrade till professorer vid den samhällsvetenskapliga fakulteten?

Det ska den nye dekanen Lennart Weibull ta reda på.

- Vi har kommit längre ifrån målen i dag, konstaterar han och framhåller samtidigt att problemet säkert inte är unikt för den samhällsvetenskapliga fakulteten.

- Vi ska göra en kartläggning. Först då vet vi vad orsaken är, fortsätter Lennart Weibull som inte tror att det är den nya formen av professors-tjänster som avskräcker kvinnorna.

- Vi har samma snedfördelning till adjunkt- och lektorstjänster. Han vill fortsätta arbetet med fakultetens internationalisering som föregående dekaner påbörjat.

- Annars ser jag fakulteten mest som en stödfunktion. Institutionerna är platsen där arbetet genomförs, där pengarna dras in. Vi på fakulteten har krav på oss att sköta tilldelningen av pengar uppifrån och se till att fördelningen till institutionerna sker rättvist. Det är min och även mina föregångares linje, säger Lennart Weibull som anser att fakulteten är mycket välskött.

- Jag ser inget behov av akuta åtgärder.

Den 7 oktober är det nypremiär för GU:s förbättrade elektroniska debattforum. Välkommen med inlägg: <http://debatt.adm.gu.se/debattforum>

Akademi för kunskapsbildning

Producera kunskap är en sak.

Föra ut den en annan.

En ny akademi vid GU ska studera hur väl kunskapen förmedlas.

TANKEN ÄR ATT AKADEMIN ska locka doktorander ute på ämnesinstitutionerna att bedriva forskning om hur kunskap genereras och förmedlas vid den egna institutionen eller fakulteten.

Hur har kunskap bildats historiskt inom ämnesområdet? Vad är lätt och svårt att ta till sig i dag? Och hur har IT implicerats i undervisningen?

Pedagoger kommer att samarbeta med lärare och forskare i olika ämnen för att se hur kunskap överförs från lärare till student.

Är det Högskoleverkets nya direktiv för kvalitetssäkring som pockar?

- Vi har ett bredare och mer långsiktigt mål med akademien, säger Roger Säljö, vicerektor för lärande och kunskapsbildning.

Knyt ihop olika grenar

Han tror att det är ett problem om studier av kunskapsbildning fjärras för mycket från institutionerna

- Vi har fått parallella spår i dag.

Den nya akademien ska knyta ihop de klassiska vetenskapsgrenarna för kunskapsbildning med institutionerna.

Akademin ska täcka alla områden. Vården, företag och studier av läsförmåga är några exempel på områden som institutionerna själva har föreslagit. Hur förstås och förmedlas vetenskaplig kunskap inom dessa discipliner?

Doktoranderna ska få handledning av ämnesexperter från den egna institutionen och av företrädare för någon av de vetenskapsdiscipliner som har kunskapsbildning som forskningsområde, i första hand idé- och lärdomshistoria, kunskapssociologi, pedagogik och vetenskapsteori.

Akademin har redan fått tio miljoner kronor av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Förhoppningen är att akademien även ska få pengar från Riksbankens Jubileumsfond. Doktorandernas institutioner kommer att delfinansiera studierna.

Framförallt ska IT-intägets konsekvenser stå i fokus. Hur blir det när studenterna allt mer själva hämtar hem kunskapen?

PETER OLOFSSON

Intervjuarproffs som aldrig fuskar



TEXT: PIA NAURIN
FOTO: EVA STÖÖP

– Jag smygfilmar inte – det är inte mitt sätt att jobba – jag sätter aldrig en svart lapp för en människas ögon, förvränger aldrig en röst. Jag försöker få fram sanningen på annat sätt.

Den här texten bör innehålla cirka 4500 tecken, så ser det givna uppdraget ut. Går det att ge en bild av en människa på så litet utrymme – utan att hamna i schabloner? Det är en av de frågor som journaliststudenterna på JMG med fördel kan diskutera med sin nya gästprofessor, Annika Hagström.

HAGSTRÖM ÄR ETT intervjuarproffs. Hon har gjort sig känd för att föra samtal i stället för att förhöra, hon har också visat att man kan vara inträngande utan att vara påträngande – det är en balansgång. Intervjuteknik hör mycket riktigt till det hon kommer att syssla med under sitt år i Göteborg.

Just den här dagen är en av hennes första som professor. Välkomstliljorna på tjänsterummet doftar starkt. Det är fortfarande sommar, men hon stänger fönstret för att intervjubandsspelaren inte ska störas av trafikbruset på Sprängkullsgatan utanför. Hon vet hur det är; hon har 35 år i yrket.

Hon kommer just från ett möte med studenterna.

– De frågade hur jag ser på yrkesrollen. De har fått lära sig att inte blanda ihop sin yrkesperson med sin privatperson – och jag säger precis tvärtom. Visst – distans kan vara nödvändigt, men samtidigt är det enormt viktigt att man inte gör skillnad, att man är samma människa i jobbet, som den man är privat.

Det finns ett sug efter yrkesmänniskor med färsk och konkret erfarenhet av fältarbete, har hon förstått. Det gör det lätt att fylla almanackan, säger hon och låter glad.

Ett antal tisdagsförmiddagar kommer att vikas för seminarier.

– Vi tar upp olika frågeställningar och bjuder in gäster, ungefär som när man gör TV-program.

Möjliga ämnen är exempelvis journalistiken kontra demokratin – vad har journalisten för ansvar som medborgare? – och katastrofjournalistik, där hon har egna djupgående erfarenheter. Senast var hon med och ledde den fyra timmar långa hearing som sändes i TV då det slutgiltiga beslutet om Estonias bärgning skulle tas.

– I journalistiken finns konfrontationstanken inbyggd – att det blir ett bättre program om folk skäller på varann. Här var det målet det rakt motsatta – att meningsmotståndarna skulle få en viss förståelse för varandra, så att de kunde gå från studion utan att slåss.

När budet om professuren nådde henne, tänkte hon: "Mamma. Synd att inte mamma lever."

Mamma Hagström var mor till fem

barn och bodde med dem och maken, som var målare, i en tvårummare i Stockholm. Hon kom från Esbjerg och längtade alltid hem. Ett av barnen hette Annika.

– Jag var den som tog studenten, och mamma sa ibland att ja, ja, du blir bergs professor.

Annika Hagström hör således till det stora gäng 40-talister som gjorde klassresan. På den resan har hon hunnit med en del: Efter reporteråren på Expressen gjorde hon en kort sejour på Norrskensflamman. Apropå det säger hon: Jag har aldrig varit med i något politiskt parti. Lika lite som jag delade Expressens värderingar, delade jag Norrskensflamman.

Journalistisk frihet är ett honnörsbegrepp, fortsätter hon; ingen ska kunna stoppa in henne i ett fack. En

annan viktig grundregel är den om att aldrig fuska sig fram till ett resultat:

– Jag smygfilmar inte – det är inte mitt sätt att jobba – jag sätter aldrig en svart lapp för en människas ögon, förvränger aldrig en röst. Jag försöker få fram sanningen på annat sätt.

I 23 år arbetade hon på SVT som hängiven public service-tjänare. När hon talar om sin gamla arbetsplats uttalar hon noggrant hela namnet: Sveriges Television – det ger tyngd.

Programmen hon var med att göra hade också tyngd: Rikets affärer, Magasinet och Caramba är några. Bland de dokumentärer hon producerat finns serien med syskonporträtt, där bland andra bröderna Erland och Carl-Olof Josephsson framträdde, och filmningen av Jan Myrdals hjärtoperation. Det är sådan television som



annars inte görs, skulle man kunna säga.

Hon har sökt sig till komplicerade uppgifter. En av de svåraste var filmen om de anhöriga till Kistabarnen som dog i bussolyckan i Norge 1988. I arbetet med den, fick hon "en del genomgripande erfarenheter bland annat av hur mitt eget skrä uppförde sig".

Efteråt skrev hon en bok om sorgearbete, tillsammans med prästen i Kista, Stig Jonsson, "En bro över mörka vatten".

På senare år har hon känt att hon inte passat in på SVT.

- Jag kunde få frågan - vad är det du gör? Är det grävande? Nähä. Är det underhållning? Inte det. Vad är det då?

- Mina grejer föll mellan stolarna. En gång var det nån oppmuntrande själ som sa, att i så fall har de ställt stolarna fel.

Efter en lång tids funderande sade hon upp sig för att bli frilans. Det var inget lätt steg att ta.

- Men efterhand tyckte jag att jag var mer public service än företaget självt. Jag minns när cheferna kom ner till samhällsredaktionen och sa - det handlade om Striptease den gången - att får vi inte tio procent av tittarna, så lägger vi ner programmet.

Man kan inte ha höga tittarsiffror som första kriterium på ett public ser-

vice-företag, förklarar hon. Till slut gick hon till sin chef, och sa att hon funderade på att säga upp sig. Det var väl en bra idé, svarade chefen.

- Då fick jag det bekräftat, de vill inte ha mig. Förstår du?

Journalisthögskolornas listor på gästprofessorer uppvisar Mediasveriges raraste ärtor. Annika Hagström efterträder Lars Weiss, som vid nyår blir ny SVT-chef. De känner varandra: När Hagström lämnade SVT 1996 ringde Weiss och erbjöd jobb i TV4:s morgonprogram. Hon tog det - "ett roligt slitjobb" - och har också hunnit åstadkomma ytterligare en och annan dokumentär - "berättandet lämnar jag aldrig, det är själva glädjen i yrket".

FAKTA/Tidigare Hjärneprofessorer vid JMG

Bo Strömstedt, med ett förlutet på Expressen, Gunnar Fredriksson, Aftonbladet, Lars Wilhelmsson, Helsingborgs Dagblad, Britt-Marie Mattsson, GP, Lars Fahlén, GP, Christina Jutterström, DN och Lars Weiss, ny VD för SVT.



KRÖNIKAN

Vi och Världsbanken

EN VÄRLDSKONFERENS OM högre utbildning hölls i UNESCO:s högkvarter i Paris i september 1998. I den mexikanska tidningen La Jornada (99 05 30) refereras en konferensrapport av den Kanadensiska Föreningen för Universitetslärare (CAUT). Artikeln lägger ett nytt perspektiv på de i Sverige aktuella internationaliseringskrav som Gunnar Falkemark i sin krönika så insiktsfullt varnade för.

Om det hade varit en fotbollsmatch, skulle resultatet ha blivit: Världsbanken 4, UNESCO 1, hävdas i artikeln. De mäktiga intressen som Världsbanken företräder vill ta kontrollen över den högre utbildningen och ser världens universitetslärare som det största hindret på vägen. Universiteten *bör genomgå radikala förändringar* och en total förnyelse. De *traditionella* eller *klassiska* eller *forskningsbaserade* universiteten och deras personal kan inte svara mot de omätliga behoven hos en global ekonomi grundad på kunskap.

Dagordningen för konferensen hade sammanställts under en rad möten i världen och handlade om frågor om finanser, antagning, jämlikhet, undervisningens kvalitet och relevans, de nyutexaminerades övergång till arbetslivet, teknologi, handelns och industrins inblandning, personalutveckling, akademisk frihet och autonomi samt världsfreden. Världsbanken å sin sida hade en egen "Dagordning för reformen", i vilken begrepp som privatisering, avreglering och marknadsorientering användes flitigt. UNESCO blev överkört, och konferensen kom att kretsa kring Världsbankens frågor.

Reformförslagen finns i dokumentet "Finansiering och förvaltning av högre utbildning". Reformen "är orienterad mot marknaden mer än mot det offentliga ägandet eller regeringens planering och reglering. Marknadskapitalismens dominans över nästan hela världen och den ekonomiska nyliberalismens principer ligger till grunden för marknadsorienteringen av gymnasie- och högre utbildningen". Handeln och industrin är *konsumenter*, studenterna *kunder* och förvaltarna och lärarna *leverantörer*. Den högre utbildningen har ett begränsat utbud, är inte öppen för allas efterfrågan och står till förfogande genom ett pris. Den är följaktligen inte offentlig egendom och kan förändras genom marknadsåtgärder, som till exempel ett lånesystem för studenterna med helt marknadsanpassade räntor, förbättrade återbetalningar genom att privata inkassoföretag anlitas, införande av en skatt för de utexaminerade, träning av lärarna till att bli företagare, försäljning av forskning och kurser samt en ökning av antalet privata institutioner som helt täcker undervisningskostnaderna genom studentavgifter. Målet är att göra den högre utbildningen fullständigt självfinansierad.

Det är lärarna, dvs vi, som står i vägen för reformerna. En av talarna från den australiska officiella delegationen uttryckte det klart nog: *det verkliga problemet för världens högre utbildning är dess lärarkår.*



AMANDA PERALTA
Idé- och lärdoms historia

EU ger klartecken för internationellt orgelprojekt

Om vi inte känner att vi har en gemensam historia kommer vi inte att känna att vi har en gemensam framtid! Så säger Hans Davidsson vid musikvetenskapliga institutionen, som nu kan glädja sig åt att projektet ORSEV fått Europeiska kommissionens godkännande.



"Världsgorgeln" som symbol för skapelsen och kosmos - sfärernas harmoni i 1600-tals filosofen Athanasius Kirchers tappning (Musurgia Universalis, 1650)

ORSEV - The Organ as a Symbol of the European Vision - är ett projekt som löper under en treårsperiod och som med samtliga partners insatser omfattar cirka 20 miljoner kronor. Intressenter från Sverige, Tyskland, Nederländerna och Italien ska tillsammans skapa förutsättningar för att bevara, utveckla och sprida information om det oerhört rika kulturarv som det europeiska orgelbeståndet utgör.

- Vi vill att orgeln ska fungera som symbol för den europeiska enhetstanken, säger Hans Davidsson. Det finns orglar i nästan varje europeiskt land, och samtidigt som orglarna förstas har mycket gemensamt finns det många regionala skillnader.

Framför allt skiljer sig orglar från Nord- och Sydeuropa åt. I Nordeuropa där man sjunger mycket i kyrkan har orgeln haft en ledsagande funktion som klangförstärkare medan orgeln i Sydeuropa varit mer kommenterande. Allt detta speglar skillnader i filosofi, ekonomi, estetik och är mycket intressant ur ett europeiskt perspektiv.

Orgeln klassöverskridande

Orgeln är det instrument som människor överallt i Europa oavsett klasstillhörighet haft tillgång till.

- Orgeln band samman hög och låg, lärd och olärd och beledsagade människan genom livets olika faser. Och när Europa utgjordes av ett myller av splittrade småstater bidrog orgeln till regionala nätverk över nationsgränser som gjorde så att kultur och välstånd kunde spridas.

Projektet har tre delmål: att medvetandegöra orgeln som levande europeiskt kulturarv, att i samarbete med nationella myndigheter skapa en europeisk världsarvslista för historiska orglar och att etablera ett europeiskt program med metoder för restaurering och renovering av historiska instrument.

- Det mest spektakulära projektet är ett samarbete med Chalmers Media Lab där man med hjälp av den mest moderna VR-tekniken ska försöka visualisera den klingande orgeln i Örgryte nya kyrka, något som innebär en stor utmaning för forskarna. Vi hoppas också att människor kommer att intressera sig för kulturreSOR med orgeln i fokus - till exempel en rundresa till orglarna i Lübeck, Hamburg, Roskilde och Göteborg.

Det mest omfattande arbetet, som kan utvecklas nästan hur mycket som helst, är att skapa en världsarvslista för historiska orglar.

- I september nästa år kommer en konferens att hållas i Kroatien där framför allt öst-europeiska stater är inbjudna för att diskutera sina orgelbestånd. Och i juni 2001 i samband med europeiska ministerrådets konferens i Göteborg kommer en presentation av kulturarvet att göras.

Enbart i Sverige finns det cirka 250 historiska orglar, det vill säga orglar som är över hundra år gamla. I Nederländerna finns cirka 3 500, hur många det rör sig om i hela Europa är omöjligt att svara på.

Unik kunskap genom renoveringen

När det gäller restaurering av orglar har man fått unik kunskap genom arbetet på den nordtyska orgeln i Örgryte nya kyrka som man vill dela med sig av.

- Att restaurera orglar är ett verkligt tvärvetenskapligt arbete: det handlar om akustik, dynamiska flöden, arkitektur, hantverks-traditioner samt i förlängningen om konstvetenskap, religion och filosofi. Vi vill inte restaurera orglar för att få fler museiföremål utan för att orgeln kan ge oss värdefull kunskap som har betydelse för oss i dag och i framtiden.

EVA LUNDGREN

Notiser

Stiftelse skänker 10 mil till orgelcentrum

Knut och Alice Wallenbergs stiftelse har beviljat tio miljoner kronor till Göteborgs universitet för skapandet av ett internationellt orgelcentrum i Göteborg.

Det är den kända Schnitkeorgeln som byggs i Örgryte nya kyrka som kommer att utgöra grundvalen i det nya centret. Under byggandet av orgeln har universitetet utvecklat en unik kunskap om hur orglar har byggts genom tiderna, en kunskap som man med hjälp av pengarna från stiftelsen kommer utveckla ytterligare och föra vidare internationellt.

Örgryte nya kyrka kommer att invigas när Göteborgs internationella orgelakademi arrangeras i augusti år 2000.

Alltinget drar igång igen

Det populära P 4-programmet "Alltinget" startade på nytt den 21 september. Det kommer att gå kl 17.00-18.30 varje tisdag ända fram till den 7 december. Panelen av forskare från Göteborgs universitet som svarar på lyssnarnas telefonfrågor är densamma som tidigare. Nytt för hösten är att tre av programmen också kommer att ha speciellt inbjuden publik som också får chansen att ställa frågor. Lasse Swahn är som vanligt programledare. Göteborgs universitet finns inte bara i radio numera utan även i tre tv-kanaler, SVT Väst, Öppna kanalen och det interna tv-nätet. Lyssna och titta på dina kolleger i radio och tv.



Byggstart. Den 31 augusti gick det officiella startskottet för Korsvägen Vetenskapscentrum. Om mindre än två år ska byggnaden stå klar. Cereomonin öppnades av Anna Nilsson-Ehle, VD Korsvägen Vetenskapscentrum, som poängterade att centret främst riktar sig till barn och ungdomar och ska öka lusten till kunskapssökande inom naturvetenskap och teknik.

Bygget av Vetenskapscentrum beräknas kosta cirka 300 miljoner kr och invigningen är planerad till den 8 juni år 2001.

Livaktigt Afrikacentrum efterlyser stöd

Efter en startsträcka på två-tre år börjar Centrum för Afrikastudier ta form. Hittills har verksamheten huvudsakligen bedrivits ideellt och med ett tillfälligt bidrag från Sida. Framöver krävs dock en stabilare finansiering.

KÄRNAN I AFRIKACENTRETS verksamhet är ett nätverk på mellan 100 och 150 personer som bedriver afrikastudier ur skilda perspektiv. Man ger ut ett nyhetsbrev och arrangerar seminarier en gång i månaden.

– I höst satsar vi på en mångvetenskaplig forskning inom ramen för centret, säger Jonas Ewald, forskare vid institutionen för freds- och utvecklingsforskning och biträdande föreståndare för Centrum för Afrikastudier.

Centret startade 1997 och har i dag medlemmar från samtliga 17 institutioner, vilket enligt Jonas Ewald inte förekommer inom centrumbildningar för afrikafrågor på något annat svenskt universitet. Bland nätverkets medlemmar finns också afrikaintresserade personer utanför universitetet.

– Vi blev i början förvånade över det stora intresset. Då var det mycket folk på seminarier, men det har mattats av på slutet.

Sedan årsskiftet har ett tvåårigt bidrag från Sida, på i runda tal 150 000

kronor, möjliggjort arvodering för att arrangera seminarier, färdigställa nyhetsbrevet, hjälpa utländska forskare tillträta med mera. Bidraget från Sida kommer dock troligen inte att förlängas.

– Det ekonomiska stödet från universitetet har varit ytterst begränsat. Det går att starta något sänt här på entusiasm, men det går inte att konsolidera och driva det ideellt på lång sikt. Vi är i stort behov av att hitta en kontinuerlig lösning, säger Jonas Ewald.

Stöder tanken

På centret har man känt ett stöd från det internationella sekretariatet.

– När det gäller fakultets- och den centrala nivån upplever vi ett välviljigt men kanske något ointresserat bemötande. Man säger att verksamheten är intressant och stöder tanken, men satsar inga ekonomiska medel. Men så brukar det ju vara för nystartade verksamheter.

– Eftersom vi inte har kostat något och inte har drivit frågorna om finansiering särskilt hårt har universitetets ledning kunnat stödja tanken utan att det fått för stora konsekvenser. Än så länge.

Här syftar han på en grundkurs i afrikakunskap på tio poäng som planeras till vårterminen eller senast till



Jonas Ewald, ledare för Afrikacentrum

nästa höst. Då blir situationen en annan eftersom man hamnar i konkurrens om anslag med etablerade kurser. Några andra möjligheter till bidrag från universitetet ser inte Jonas Ewald, som därför tror att den framtida finansieringen måste ske externt.

Höstens satsning på mångvetenskaplig forskning startar med ett seminarium där man ställer frågan vad man skall med afrikastudier till över huvud taget. Om det är vettigt att göra en sådan geografisk avgränsning. Afrika är ju så stort och innehåller så oerhörda skillnader vad gäller religion, ekonomi, kultur, medicin och människors levnadsvillkor.

LARS SOOLD

Hemdatorlån lockade många

Att låna en hemdator till ett subventionerat pris lockade många anställda vid Göteborgs universitet. Långt fler än väntat – drygt 700 – passade på att skaffa sig en PC eller en Mac.

DET VAR I VÅRAS som rektorsämbetet gick ut med ett engångserbjudande till alla fast anställda att få låna en hemdator under tre år. Trots kort betänketid, 14 dagar, var det så många som 708 som slog till. Allra populärast var PC-paketet.

– Ett mycket gott resultat. Så sammanfattar de ansvariga hemdatorsatsningen.

Men det har dykt upp några problem på vägen. Till och börja med blev leveranserna, särskilt på Mac-sidan, något försenade. Men trots allt kunde de flesta datorer levereras före midsommar – vilket var ett löfte från leverantören Lap Power. Några fick vänta på datorn längre och eftersom det var mitt i semestertider var det svårt att få tag i folk.

Samtliga fick dock sitt första löneavdrag i juli.

– Projektledare Olle Gregorsson, tillsammans med Lap Power, utreder just nu leveransproblemen omfattning och orsak, säger Magnus Lindgren på upphandlingsenheten.

Hemdatorsatsningen var från början ett initiativ från personalavdelningen. Avsikten med satsningen var nämligen att höja personalens kompetens på IT-området och att se till att allt fler ska få datorvana. En fråga, som flera ställde sig, när de öppnade datorpaketen, var att manualer till programmen saknades. Varför?

– Manualer brukar inte ingå i hemdatorpaket, säger IT-chef Sven-Elof Kristenson. Genom att utnyttja s k

Campuslicenser kunde vi pressa kostnaderna med cirka 1.800 kr per paket. Dessutom går det att lösa de flesta problemen genom att använda hjälpfunktionerna till programmen.

Nackdelen med campuslicenser är de endast gäller så länge datorn tillhör Göteborgs universitet. Efter tre år, då den anställda kan komma att få möjlighet att köpa datorn, upphör licenserna att gälla. Då får man gå ut på marknaden och köpa nya programvaror.

Bristande support

Dessutom råkade Mac-användarna illa ut i början när de upptäckte att supporten inte fungerade. Men problemet är nu löst och användare uppmanas ringa Lap Powers support på telefon 0200-11 00 64.

En av dem som tog vara på tillfället att låna en dator var budgetdirektör Per-Erik Eriksson. Han tycker det är en bra idé med hemdatorsatsningen eftersom det höjer personalens kompetens. Men hans nya dator var tydligen ett måndagsexemplar.

– Tala inte om det, säger han förtvivlat. Jag har bara haft krångel med min dator från början. Nu är den inlämnad för service.

– Jag blev också irriterad över att datorpaketen bara lämnades över utan utförlig instruktion om hur man skulle sätta ihop delarna. Det hade varit bra om Lap Power hade ringt en vecka efter leverans för att kontrollera att allt fungerade.

Per-Erik Eriksson utgår från att man nu genomför en enkät för att utvärdera hemdatorsatsningen

Utökad transportservice för studenter inom UB!

Hämta eller lämna böcker där det passar dig – nu även på Kurs- och tidsningsbiblioteket.

Nu kan även du som är student beställa fram material för hemlån ur öppna hyllor på UB:s alla enheter och få detta transporterat till önskat bibliotek. Beställning görs som vanligt i GUNDA.

UB:s transportservice kör böcker måndag-fredag mellan biblioteksenheterna. Den nya servicen provas under ett läsår. Den gäller allt material som kan lånas hem utom kursböcker. För mer information se:

www.ub.gu.se/transport.htm

Ny datorserver

Universitetsbiblioteket har nu installerat en ny och kraftfullare server för SilverPlatter-databaserna (ERL). En förbättrad version av sökprogramvaran WebSpirs kommer att tas i bruk under september månad. Nya versioner av WinSpirs och MacSpirs kommer också att läggas ut.

Ni som arbetar med referenshantlingsprogram som har Z39.50-koppling kan nu söka direkt i UB:s SilverPlatter-databaser med dessa programvaror. Sökfunktionerna är dock mer begränsade än med WebWin- och MacSpirs.

Mer information finns på adressen <http://www.ub.gu.se/databaser/nyheter.html>

Ostindiska kompaniets digitala arkiv på UB:s hemsida

1700 textsidor ur Ostindiska kompaniets handlingar har digitaliserats som faksimilbilder, skeppsrullor, journaler och en reseberättelse. Bilderna kan läsas och skrivas ut i valfri förstoringsgrad.

UB har genomfört detta projekt i samarbete med historiska institutionen. Det digitala arkivet har väckt stort intresse även internationellt. Det har redan använts i undervisningen i paleografi och av uppsatsskrivande studenter.

Svenska ostindiska kompaniets arkiv är av stort intresse för många olika användargrupper inom och utom universitetet. Det digitala arkivet är fritt tillgängligt för alla!

Enklast nås det från UB:s hemsida <http://www.ub.gu.se/>

Under rubriken Nyheter finns en länk. Direktadress:

<http://tryggve.ub.gu.se/ostindie/ostindie/ostindie.htm>

BIRGITTA STEVINGER
informationsbibliotekarie

Nytt från upphandlingsenheten

- GU har tecknat nytt ramavtal för tidskrifter och utländska dagstidningar, med Wennergren-Williams Informationsservice AB. Avtalet omfattar svenska och utländska tidskrifter samt utländska dagstidningar i tryckt eller elektronisk form.
- Upphandlingsenheten upphandlar nu, på uppdrag av IT-avdelningen, ramavtal för persondatorer.
- Nytt ramavtal för stöldskyddsmärkning av datorer har tecknats med TEC-Point Development AB.

För mer information se:
<http://www.fa.adm.gu.se/xupph>

Akademisk fältarbetare som predikar respekt



TEXT: LARS SOOLD
BILD: HILLEVI NAGEL

En jämvikt mellan intressen – ofta motstridiga sådana. Intressen som dessutom är liktydiga med de uppdragsgivare som betalar. Det är vad Björn Brorström, Förvaltningshögskolans ekonomiprofessor, strävar efter i sin forskning. Det kräver akademiskt balanssinne.

NYSS TILLBAKA EFTER semestern slår han sig ned på ett fik i ett soligt Haga. Den första arbetsveckan är snart till ända. En vecka där han inte riktigt känt igen sig. "Har jag verkligen skrivit det där krångliga?" kan han tänka när han bläddrar i någon text från i våras.

De senaste åren har Björn Brorström skrivit mycket om något

han kallar "konkurrerande värden".

– När vi i forskargruppen säger "konkurrerande värden" vet ju alla vad som menas. Men när man är borta 14 dagar eller tre veckor från en sådan text så kanske man ser det på ett nytt sätt.

Begreppet handlar om organisationers förmåga att balansera mellan motstridiga intressen. Det kan handla om motsättningar mellan demokrati och effektivitet. Eller om striden mellan satsningar på kort och lång sikt, vilket också var ämnet när Brorström kraftigt kritiserade regeringen Persson i en debattartikel i Dagens Nyheter i juli. Där handlade balansakten om kommunernas möjligheter att själva

styra sina avvägningar mellan satsningar på kort och lång sikt.

Brorström menar att regeringen, genom att lagfästa ett krav på balans mellan intäkter och kostnader inom två år, äventyrar kommunernas möjligheter att bedriva en konstruktiv ekonomisk politik.

I början av augusti hade det inte kommit några reaktioner på artikeln.

– Men det kommer nog. Och jag lär nog få höra att jag var med och arbetade fram lagen för fyra år sedan, säger Björn Brorström, som emellanåt brukar ge sig in i debatten.

– En av våra viktigaste uppgifter som forskare är, som Jörgen Westerståhl säger, "att rensa i rabatten,

att plocka bort ogräs, tydliggöra och hyfsa till den allmänna diskussionen".

Om han med den aktuella artikeln verkligen rensade i debatten kan diskuteras, då det behövdes ett par tre genomläsningar för en insatt person att förstå vad han menade.

– Vi ekonomer uppfattas som lite svåra och komplicerade med lite otydlig adress och så. Och man kan ju se hur debattsidorna i GP och DN ser ut, det är inte många företagsekonomer som deltar där, tyvärr. Det tror jag beror på att vi aldrig säger de där stora sakerna och det som sägs är rätt svårtillgängligt ibland. Men jag hade inte kunnat förenkla mer. Inte utan väldigt

– En av våra viktigaste uppgifter som forskare är, som Jörgen Westerståhl säger, "att rensa i rabatten, att plocka bort ogräs, tydliggöra och hyfsa till den allmänna diskussionen".

stor arbetsinsats, och så måste det bli rätt.

Björn Brorström skrattar ofta och ger ett avspänt intryck. Semestern har han tillbringat med familjen, hunden och många böcker på landstället på Hamburgön. En och annan tennistime har också hunnits med för den förne distriktsmästaren och numera ordföranden i Göteborgs Tennisförbund och ledamoten i Svenska Tennisförbundets styrelse.

– Jag spelade strax innan Borg slog igenom och då var det inte så hård konkurrens.

Han är också vad man skulle kunna kalla handbollsreak. Missar inte gärna en hemmamatch med favoritlaget Sävehof.

– Den kommande säsongen hägrar SM-guld för oss.

Björn Brorström har hunnit bli 46 år. Kommuner och landsting har varit hans forskningsområde ända sedan han var klar med grundutbildningen på företagsekonomiska institutionen i Göteborg 1977.

Han drivs av en vilja att skapa effektivitet, demokrati och att hjälpa organisationer att använda sina resurser på bästa sätt. Han försöker närma sig sina forskningsobjekt med välvilja och stor respekt för människors och organisationers uppsåt och kompetens.

– Det värsta jag vet är raljanta, ironiska förhållningssätt till företag och förvaltningar eller till politiker och tjänstemän. I grund och botten är det effektiva, demokratiska goda organisationer som har problem som vi ska hjälpa. Vi är inte där för att ironisera över dem. Det finns forskarkollegor som har gjort det, som framställer kommunalt förändringsarbete i metaforiska termer så att det framstår som löjligt och insiktslöst. Då blir jag helt...det gillar jag inte.

Stora delar av Förvaltningshögskolans forskning och forskarutbildning finansieras genom externa upp-

drag. De största finansörerna är kommuner i göteborgsregionen och Västra Götaland som årligen bidrar med 3,5 miljoner under sex år fram till 2001. Det räcker till två professorer och ytterligare några tjänster och täcker hälften av institutionens externfinansierade forskning. Till detta kommer större och mindre uppdrag. Fem år framåt får universitetet 25 miljoner kronor för att undersöka värden i Västra Götaland. Av dessa hamnar 2,5 miljoner hos Björn Brorström och hans kolleger.

Täta kontakter med kommuner och landsting ger hela tiden nya uppdrag. Ett annat större jobb har handlat om resursfördelningen mellan stadsdelarna i Göteborgs kommun, ett ämne som Brorström & Co sysslat med i flera omgångar sedan stadsdelsnämnderna infördes 1990.

Sätten man får uppdragen på skiftar från fall till fall. Beslutet att göra den senaste utvärderingen togs i Göteborgs kommunfullmäktige varpå Förvaltningshögskolan fick lämna anbud i konkurrens med revisionsbyråer och andra konsulter. I det läget var det förstås ingen nackdel att man redan tidigare arbetat mycket med ämnet.

Utvärderingen gjordes under 1997 och presenterades genom en bok, tidningsartiklar och föreläsningar i många olika sammanhang. Resultatet av utvärderingen ledde senare till att kommunen ändrade delar av fördelningen mellan stadsdelarna.

– När det gäller projektet på Sahlgrenska vet jag inte direkt var initiativet togs. Men det är en diskussion som förts mellan folk från oss och företrädare för Sahlgrenska, säger Björn Brorström.

– Det kan börja med att vi får ett telefonsamtal från någon som undrar om "detta kanske skulle vara intressant för er att utvärdera?". Eller att vi föreslår en utvärdering. Vi träffar ju många av personerna löpande på konferenser, seminarier och sånt där. Många projekt har fötts därför att vi känner varandra.

– Det värsta jag vet är raljanta, ironiska förhållningssätt till företag och förvaltningar eller till politiker och tjänstemän.

På sätt och vis framstår Brorström & Co som entreprenörer som driver ett eget litet bolag med offerter, upphandlingar, kundkontakter och allt som hör till. När Brorström ställs inför tanken skrattar han till.

– Ja, ja, så är det lite grann kanske. Men poängen är att vi jobbar väldigt nära fältet. En del kommuner, regioner och landsting tycker också att vi kan tillföra dem något rent praktiskt. Därför får vi rätt många förfrågningar.

– Förvaltningshögskolan har ett uttalat uppdrag att jobba mot offentlig sektor. Samtidigt som vi är teoretiska ska vi vara yrkesorienterade. Å andra



sidan är vår svaghet att vi kanske inte ägnar oss tillräckligt mycket åt att vända och vrida på saker och ting, att fördjupa och teoretisera.

Med den här ekonomiska sitsen och de täta kontakter med uppdragsgivare är frågan om Björn Brorström och hans medarbetare kan stå fria som forskare. Och vad som händer med resultaten när de lämnas över till uppdragsgivarna.

– Jag har aldrig känt att någon har försökt påverka eller att jag behöver modifiera någonting. När det gäller resursfördelningen i kommunen gjorde vi intervjuerna och beskrivningarna och drog våra slutsatser. Resultaten presenteras i olika skeden för uppdragsgivarna. Vi ändrade sakfel, missuppfattningar, otydliga beskrivningar, men våra bedömningar var de samma hela vägen.

– Jag hävdar bestämt att vi kan stå fria gentemot uppdragsgivarna. Jämfört med mer konsultativ verksamhet är det jätteviktigt att uppdragsforskningens resultat är fullständigt öppna för alla. Jag ger mig inte in i några studier där det ställs krav på anonymisering och där resultaten inte får föras ut.

Förvaltningshögskolans forskningsekonomi

Intäkter/år

3,5 miljoner från kommuner i Västra Götaland samt Kungälv.
3,5 miljoner från övriga finansierare utanför universitetet.
0,8 miljoner i fakultetsanslag från universitetet.

Användning

Intäkterna från kommunerna finansierar två professorer, två forskarassistenttjänster och kostnader för gästforskare m m.

De övriga externa intäkterna används till diverse forskningsprojekt, bland annat till tjänstledighet när lektorer utökar sin forskning. 0,8 miljoner går till lokalhyra och administration till universitetet.

Fakultetsanslaget finansierar en professor och forskarutbildningen.

NAMN: Björn Brorström

ÅLDER: 46 år

YRKE: Ekonomiprofessor och forskare vid Förvaltningshögskolan
BOR: Sävedalen

FRITIDSINTRESSEN: Handboll, tennis och långa promenader med hunden

FAVORITMUSIK: Senaste året country efter ett besök i Nashville

ÄTER GÄRNA: Fisk

LÄSER GÄRNA: John Irving och Håkan Nesser

Fyll dina tankar

Besök främmande solsystem på lunchrasten och det inre universumet över en kopp kaffe på kvällen. Häpna över ljusets väg och förfaras av fartygens bidrag till luftföreningarna i Göteborg.

Och nänstant mellan föredragen om bakteriers åldrande och kroppsliga reservdelar kanske du bör skjuta in ett om hälsoriskerna med statusjakt eller ett om livskvalitet och stress.

Detta – och mycket mer – hittar du på det populärvetenskapliga smörgåsbord som går under namnet Universitetets veckor.

I sexton dagar i oktober kommer universitetet att ha öppet hus med en mängd populärvetenskapliga föreläsningar, visningar och andra aktiviteter.

Sprida forskningen

Årets program engagerar samtliga fakulteter under rubriken "Fyll dina tankar". Idén bakom veckorna är att mycket av den forskning och verksamhet som pågår inom universitetet kan vara av intresse för den breda allmänheten som på det här sättet både kan få en inblick i vart en del av skattemedlen går och i mer än en betydelse komma närmare sitt eget universitet.

Universitetets veckor 1999 inleds den 9-10 oktober med Humanistdagarna, i år med tema Europa. Under nästföljande två helger infaller övriga fakultetsdagar med hundratals olika arrangemang. Bland annat kommer Naturvetenskapens dag att erbjuda entimmes exkursioner med Kristinebergs fartyg "Arne Tiselius" för provtagnings- ar i hamnen och på Vårdveten-

skapens dag finns tillfälle att ta del av provtagnings- och laborationer av helt andra slag.

Om solidariska valar

Under Universitetets veckor kommer också uppföljningen på förra höstens välbesökta och uppskattade arrangemang i aulan i Vasaparken, där populära föreläsare som Lars-Gunnar Andersson och Barbro Lennéer-Axelsson drog fulla hus. Aulaprogrammet har i år – med anledning av medicinska fakultetens 50-årsjubileum – inriktning mot medicin och naturvetenskap. Ämnen som solidariska valar, besvärliga patienter och Gustaf Vasas eventuella jordgubbskonsumtion blandas med aktuella problem inom dagens medicin. Under åtta lunchföreläsningar och lika många kvällsarrangemang – mer än dubbelt så många som förra året – serveras delar av universitetets forskning och verksamhet på ett lättillgängligt sätt tillsammans med dagens rätt vid lunchföreläsningarna och kaffe och smörgås vid kvällsarrangemangen.

Programmet på kvällarna består av föreläsningar och storforum under rubriken "Medicinare föreläser" men också av en musikshow, "Happy Days Are Here Again", av Musikhögskolan och Teater & Operahögskolan i regi av Gunilla Gärdfeldt. Sammanlagt fyra föreställningar av musikshowen kommer att ges under veckorna 41 och 42.

JENNY LÖÖF

Hela programmet för Universitetets veckor hittar du på tidningens mittuppslag.



FOTO: DRAGSTER

UNIVERSITETETS VECKOR

9-24 okt

Efter bomberna på Balkan

Efter bomberna – om skapandet av ett framtida fredligt Balkan.

DET VAR TEMAT för det öppna seminarium som internationella sekretariatet, tillsammans med Centrum för Europaforskning, institutionen för freds- och utvecklingsforskning samt institutionen för journalistik och massmediaforskning, i slutet av vårterminen arrangerade i Malmstenssalen på Handelshögskolan.

Det inleddes med att professor Björn Hettne, institutionen för freds- och konfliktforskning, talade om "de nya krigen" – de etniska konflikter som sedan ett och ett halvt decennium pågår i olika delar av världen och som, förklarade Björn Hettne, i flera

väsentliga avseenden kan sägas skilja sig från gamla tiders krig; som till själva sin karaktär – framför allt genom sin globala dimension – är att betrakta som just nya.

Därpå följde fyra paneldiskussioner. Ulf B Andersson, redaktionssekreterare på tidningen Arbetaren, Christina Doctare, läkare och representant för Centrum för hälsa och mänskliga rättigheter vid Göteborgs universitet, Göran Melander, professor i folkrätt och föreståndare för Raoul Wallenberginstitutet, Marko Persson, biståndsarbetare med Balkan som verksamhetsfält, och Hans Zettermark, säkerhetspolitisk analytiker vid Försvarshögskolan, frågade sig under rubriken "Vad gick snett?"

hur kriget i Jugoslavien skulle kunnat undvikas.

Ove Bring, folkrättsexpert vid Försvarshögskolan, och Per Cramér, docent i internationell rätt vid Göteborgs universitet, erinrade om hur folkrätt och mänskliga rättigheter under konflikten på Balkan satts ur spel.

Medias roll och ansvar

Christina Jutterström, gästprofessor vid JMC, Manuela Nikolic, journalist på radiostationen B92 i Belgrad, och Sören Sommelius, författare och kulturredaktör på Helsingborgs Dagblad, framförde synpunkter på medias roll och ansvar under samma konflikt.

Slutligen samtalade medlemmar

av en serbisk och en albansk ungdomsförening i Göteborg – Zoran Djurovic, Bengt Edorsson, Goran Rajkovic, Tiron Papraniku och Idriz Zogaj – om den framtid som väntar deras anhöriga på Balkan. Och, som de tillade, dem själva och deras barn.

Seminariet i Malmstenssalen kommer att dokumenteras i en rapport från internationella sekretariatet och institutionen för freds- och utvecklingsforskning. Den kan beställas hos Anna Thorén, e-post: Anna.Thoren@adm.gu.se

Medicinskt jubileumsår

Medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet och Sahlgrenska Universitetssjukhuset firar gemensamt jubileum i år.

DET ÄR 50 ÅR SEDAN de första läkarstudenterna påbörjade sina studier vid dåvarande Medicinska Högskolan och det är 100 år sedan de första sjukhusbyggnaderna i Ånggården invigdes av kung Oscar II. Därför har medicinska fakulteten och sjukhuset valt att samla ett antal aktiviteter under ett gemensamt paraply – Jubileumsåret 1999.

"Göteborgs Medicinska Högskola började i icke färdiga lokaler" – så lød en av rubrikerna i Dagens Nyheter den 6 september 1949. I tidningen kunde man också läsa inför starten: "Läkare, reparatörer och andra anställda på institutionen arbetar sida vid sida med elektriker, rörarbetare och andra installationsyrkesmän, och följaktligen ser det rätt rörigt ut i fakultetens högborg".

Den nystartade Medicinska Högskolan tog, trots röran, emot sina första läkarstudenter den 5 september 1949 i lokaler på Fjärde Långgatan. Studenterna var inte mindre än 30 stycken i denna första kull. Det fanns två institutioner vid högskolan – den histologiska med professor Holger Hydén i spetsen och den anatomiska med Bo Eric Ingelmark.

När Medicinska Högskolan väl etablerats i Göteborg expanderade den snabbt. 1954 slogs Medicinska Högskolan och Göteborgs Högskola samman i Göteborgs universitet och då hade medicinska fakulteten redan fler professorer än den filosofiska. Efter omkring tio år hade fakulteten i Göteborg växt ifatt den betydligt äldre uppsalafakulteten. I Göteborg var ramarna vidare och friheten större, bland annat genom avsakna-

den av stela traditioner. Verksamheten var full av pionjärer med framtidstro.

När medicinska fakulteten nu firar 50 år tillsammans med Sahlgrenska Universitetssjukhuset – som påpassligt nog har ett 100-årsjubileum just i år – sker detta med ett hundratal föreläsningar, öppna hus, utställningar, kulturhistoriska vandringar och andra evenemang under hösten. Firandet inleddes med att H.M. Drottningen invigde Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, inför stor publik, den 24 augusti. En stor del av programpunkterna vänder sig till allmänheten, men det finns också aktiviteter för våra egna anställda, studenter och forskare. Även företag, politiker och skolungdomar bjuds in till särskilda aktiviteter. Missa exempelvis inte jubileumssymposiet "Vad vi minns och vad vi glömt" den 13 oktober, eller "Den nya informationsteknologin – hur påverkar den framtidens sjukvård?" den 30 september.

Jubileumsprogrammet har utarbetats av en arbetsgrupp från såväl fakultet som sjukhus.

– Vi är alla imponerade och glada över att så många har engagerat sig så mycket i vårt gemensamma program, trots den synnerligen pressade arbetssituationen i dag, säger Ernst Nyström, ordförande i medicinska fakultetens informationsråd.

Hela programmet finns att hämta på medicinska fakultetens webbplats <http://www.medfak.gu.se>.

PETRA LJUNG
informationschef
medicinska fakulteten



Drottning Silvia, medicinska fakultetens dekanus Göran Bondjers och landshövding Göte Bernhardsson vid invigningen av Silvias barn- och ungdomssjukhus.

NOSS/FOTO INWAG/OLCI

Akademiska kvartar på Wettergrens

EN AKADEMISK KVARTAR på lunchtid. Detta prövades med gott resultat förra terminen. Nu återkommer forskare från Göteborgs universitet med miniföreläsningar inom de mest vitt skilda ämnesområden. Kvartarna äger rum på Wettergrens på Avenyn och i Nordstan med start kl. 12.30.

De akademiska kvartarna är gratis och hela programmet hittar man på Internet under "Öppna föreläsningar": <http://kalendarium.adm.gu.se/>

Sociologen firar 40 år

SOCIOLOGISKA INSTITUTIONEN firar 40 årsjubileum med föreläsningar och seminarier 20-22/10 i lokalerna i Samhällsvetenskapligt centrum, Sprängkullsgatan 25. Programmet finns på institutionens hemsida <http://www.haga.gu.se/sociology>

GÄSTKRÖNIKAN

Elevlösa lektioner – höjden av effektivitet

ME^D EN VAG känsla av obehag hör jag nyhetsinslagen på ekot om lärarbristen i kommunerna. Nedkurad över tekoppen, utan att kunna värja mig, matas jag med en aldrig sinande ström med uppgifter om läget: fyra av fem kommuner kommer att behöva använda obehöriga lärare, 475 platser står tomma på lärarhögskolorna, var tredje lärare anser sig ha valt fel yrke, tre fjärdedelar av lärarna i grundskolan kan inte arbeta som planerat under lektionerna på grund av större störningar, dagens grundskolelever kan absolut inte tänka sig att bli lärare...

Jag får lika dåligt samvete som när jag läser nödroppen efter blodgivare. Jag försökte faktiskt en gång, men mitt blodvärde var för lågt. Och nog hade jag tänkt arbeta som lärare, men det fanns ingen rektor som rodnade av glädje när jag berättade om min kombination: matematik-textilslöjd-engelska. Schemaobstruent, läste jag i deras ögon.

För några veckor sedan träffades vi på gräsmattan utanför institutionen för huslig utbildning, som det hette på den tiden. Vi firade tioårsjubileum med champagne och buffé. Vad finns det att fira? Att vi överlevt tio år sedan vi tog vår lärarexamen? Att flera av oss arbetar som lärare? Att några stycken faktiskt är lärare i sin ämneskombination? Att resurserna när vi gick igenom utbildningen var dubbel så stora som de är i dag? Att av våra lärare, som deltog i jubileet, hade tre lyckligen gått i pension och såg piggare ut än för tio år sedan?

När jag gick på lärarhögskolan hade man börjat prata om lärarlösa lektioner. Det är ju fantastiskt effektivt. Den utbildningsledare som inte satsar på lärarlös undervisning blir inte gammal. Och det vill de bli, alltså har dagens lärarstudenter bara hälften så mycket undervisning som vi hade. Varför inte ta steget fullt ut och satsa på elevlös undervisning också? Varför satsa på specialsalar, när det är mycket flexiblere med standardlokaler? På Fjällskolan i Masthugget, om den öppnar någon gång, tror man sig klara sig utan såväl gymnastiksal, musiksal, hemkunskapsal, textilslöjdssal, bamba och bibliotek. När min son gick på Nordhemsskolan för några år sedan fick mattegruppen inte plats i salen. De var fyrtio elever och åtta fick sitta i korridoren. På Oscar Fredriksskolan fick personal och föräldrar med nöd och näppe stopp på förslaget i en konsultrapport att "förtäta" arbetsytan genom att bygga klassrum i korridorerna och på vinden.

På GP:s Faktaredaktion försökte vi faktiskt ta ett grävande grepp på skolan. Inte bara redovisa de siffror kommunledning och stadsdelsnämnder serverar utan gå till källan och granska exakt vart skolans pengar går: personal, lokaler, material, etc. Vi fick göra en strategisk reträtt när uttattade ekonomiansvariga med gråten i halsen berättade om ständigt nya redovisningssystem, kontoindelningar och benämningar. Men skam den som ger sig. Vi vet ju alla, vi som inte bara är före detta elever, utan föräldrar, lärare och samhällsmedborgare, att när har snott pengarna. Det gäller bara att ta tillbaka dem och bygga den skola och högskola vi vill ha. Och de flesta är eniga med lärarna i deras önskemål: högre lön, mindre klasser, ökade verksamhetsresurser, ökat inflytande, bättre kompetensutveckling, minskad arbetsbelastning, bättre lokaler och ökad samverkan.

Då skulle jag rent av kunna tänka mig att arbeta som lärare. Och göra skäl för de pengar skattebetalarna i sin välvilja slösade på min utbildning.

SANNA KILNER
Journalist på GP
E-post: sanna.kilner@gp.se



"Ett utmanande uppdrag"

DET ÄR BRÅDA dagar för naturvetenskapliga fakultetens nye dekanus, Stefan Nilsson, som skyndar mellan möten, sammanträden och lektioner. Det är mycket som ska hinnas med innan han i övermorgon åker till England på managementkurs.

I somras lämnade Sven Lindqvist stolen som dekanus för att bli vice-rektor för övergripande forskningsfrågor. Och Lena Gustafsson gick i våras över till konkurrenten Chalmers. Ensam kvar från det gamla fakultetspresidiet var Stefan Nilsson, som varit prodekanus i två år.

– Man kan tro att jag var den sista rätten som inte lämnade skeppet, men så var det inte. Jag har accepterat att vara dekanus i ett år. Sen får vi se. Så mycket elände kan jag inte ställa till med under ett år.

Nej, ensam på toppen är han inte. Med i den nya ledningen finns

samarbetet mellan å ena sidan oss och de medicinska och odontologiska fakulteterna och å andra sidan mellan oss och Chalmers.

– Tredje uppgiften innebär också att gå ut och träffa människor som betalar för vår forskning.

Med Chalmers pågår diskussioner om gemensam verksamhet inom biomedicin, IT och miljövetenskap. Det är områden där båda lärosätena har mycket att vinna på utökat samarbete och tillsammans bli starka, understryker Stefan Nilsson.

– Det finns goda förutsättningar eftersom vi sedan länge har gemensamma institutioner. Samarbetet med Chalmers kan man beskriva

och andra. Bland annat om universitetens s k tredje uppgift.

– Det finns en tradition på sina håll inom akademien att forskning är något oerhört viktigt men inget som folk begriper och följaktligen är det ingen idé att popularisera. Men vi har faktiskt en skyldighet att nå ut med vår forskning.

– Tredje uppgiften innebär också att gå ut och träffa människor som betalar för vår forskning. Jag tror stenhårt på detta, att samhället ska utbilda sina medborgare.

Folkbildningsidealet fick Stefan Nilsson tidigt i sin uppväxt. Hans pappa var en av de första i Sverige som startade försöksverksamhet med enhetsskolan – föregångaren till grundskolan – och blev senare seminarielärare i Stockholm.

– Min pappa påverkade mig, tror jag. Han var ingen partipolitiker

Det finns ingen patentiösning på problemet, säger Stefan Nilsson, som ändå tycker att mycket mer kan göras.

– Om vi kan hjälpa grundskole- och gymnasie lärare att få ut den moderna biologin och fysiken till skolorna, saker som alltid intresserat folk, som t ex stjärnornas vandring över himlavalvet, då tror jag att vi kan väcka barns och ungdomars nyfikenhet. Det handlar också om att entusiasmera lärarna.

Inom fakulteten pågår arbetet för fullt med att bygga upp det naturvetenskapliga resurscentret. Två prioriterade områden är just ökade satsningar på vidareutbildning av grundskole- och gymnasie lärare och näringslivssamverkan. Några av de drivande i skolverksamheten är bland andra Margareta Wallin Peterson och Ann-Marie Pendlill, tillsammans med fakulte-



FOTO: ALLAN ERIKSSON

även Philip Brenner och Margareta Wallin Peterson, två personer han känner väl och har stort förtroende för. Och fakultetsdirektören Ann-Christin Thor med lång erfarenhet av fakultetsarbetet.

– Jag trivs med det här uppdraget, fast det är inte roligt hela tiden. Man får försöka tänja på dygnet från 24 till 36 timmar, men det går inte hur länge som helst.

Några omvälvande förändringar är inte att räkna med under året, säger Stefan Nilsson bestämt. Kursen ligger fast: fakultetens strategiska program gäller t o m år 2002. En huvudpelare i denna är resurscentret för omvärldskontakter.

– Jag tänker fortsätta arbetet med att fördjupa och förbättra

som ett äktenskap. Man måste jobba på det hela tiden för att det ska fungera.

Han brukar ibland likna sitt jobb vid diplomatens, för det är endast genom goda argument man kan övertya andra. Han citerar en kollega: "Vi akademiska ledare måste ibland vända sig om för att se om någon följer efter".

– Samarbete är svårt därför att forskare i grunden är individualister och känsliga för den akademiska integriteten. Vad har jag för maktmedel som dekanus? Det går inte att leda akademiker om de inte vill ledas. För mig är det en utmaning att övertya andra.

Stefan Nilsson framhåller flera gånger under samtalet att han inte är någon partipolitiker, men han har klara åsikter om både det ena

och andra. Men i själen en röd sosse.

Det är kanske därför Stefan Nilsson tycker det är självklart att nå ut med forskningen. Själv är han med i P4:s program, Alltinget, där göteborgare kan ringa in och ställa frågor om allt mellan himmel och jord.

– Genom att popularisera forskningen går det också att tvätta bort stämpeln att naturvetenskap skulle vara tråkig och svår.

Stefan Nilsson är dock djupt bekymrad över att barn och ungdomar inte är särskilt intresserade av naturvetenskap och att det fortfarande är svårt att få tjejer att välja naturvetenskapliga utbildningar. Hur ska man då kunna rekrytera fler naturvetare i framtiden?

Vad har jag för maktmedel som dekanus? Det går inte att leda akademiker om de inte vill ledas.

tens kontaktsekreterare Marie Delin Oscarsson. Intresset för verksamheten växer bland fakultetens lärare, och bara under det senaste året har det verkligen tagit fart. Nya resurscentra på institutionsnivå finns på både matematik- och datavetenskap och botanik, med en mängd olika utåtriktade aktiviteter.

– Goda relationer med näringslivet är bra, men universitetets roll i samhället är inte att vara förlängda armar åt industrin, framhåller Stefan Nilsson. Utbildning och forskning ska vara baserade på vetenskap, det är det som är vår styrka.

Men nu raskt tillbaka till visionen. Stefan Nilsson berättar till sist om planerna att starta en ny apotekarutbildning, vilket är det hittills största gemensamma projektet mellan matematisk-naturvetenskapliga fakulteten, medicinska fakulteten och Chalmers. Men vägen dit kantas av svårigheter och starka viljor.

– Det är en dans på diplomatins rosor, säger Stefan Nilsson och blickar ut genom fönstret från sitt tjänsterum på fjärde våningen.

Han är trots allt övertygad om att det går att komma överens.

ALLAN ERIKSSON

Horace Newcomb, massmedieforskare:

Den digitala tekniken suddar ut gränserna mellan olika medier

VILKET BLIR VÅRT nästa massmedium? Biblioteken kanske, spådde Horace Newcomb, massmedieforskare och professor vid Texas University i Austin, USA, då han förberedde sig för sitt framträdande vid den nordiska konferens för medie- och kommunikationsforskning som hölls i Kungälv i mitten av augusti. Knappast tv, menade han och fick stöd av både internationella och nordiska kolleger under konferensdagarna som samlade 360 medie- och kommunikationsforskare från de fem nordiska länderna, de baltiska staterna och ett antal andra länder.

– Det går inte längre att tala om tv som ett centralt massmedium. Fler kanaler och ökad kabel-tv-användning har bidragit till en differentiering som sprider titandets. I USA idag växer de etniska kanalerna, kanaler som ses av ett fåtal i USA tillsammans med en grupp på ett annat ställe på jordklotet, till exempel i Asien. Och barn och ungdomar sitter mer framför datorn än framför tv:n. De ser på tv där, sa Horace Newcomb.

Det visar att något fundamentalt faktiskt håller på att hända då det gäller användningen av massmedier. Digitaltekniken kommer – och den kommer att revolutionera både medieutbudet och medieanvändningen, tror forskarna.

– Den digitala tekniken suddar ut gränserna mellan olika medier. Den förändrar inte bara tekniken utan också redaktörernas och regissörernas tänkande, sa Horace Newcomb med erfarenhet från bland annat den utbildning i fiktivt skrivande som han ansvarar för vid Finlands radio, där både teknik och kreativt skapande finns med.

Det digitaliserade audiovisuella innehållet är redan etablerat hos de yngre. De använder mer tid för Internet än för tv-tittande, konstaterade Anne-Margrete Wachtmeister, chef för EU:s generaldirektorat för konkurrensfrågor då hon invigningstalade vid konferensen. Med digital tv blir det naturligt med betal-tv, ansåg hon:

– Med digital teknik är det inte så intressant med statsstödd distribution, eftersom mottagarna kommer att välja vad de vill ta emot. Public service-företagen kanske ska satsa på att stödja innehåll och kvalitet i stället.

Hur informationsteknologin påverkar och kommer att påverka oss människor intresserade också forskarna. Leder, till exempel, tidningarnas internetsidor till större delaktighet eller ger de nya och ökade klyftor mellan människor? Det undrade bland andra Torbjörn Broddason, professor i sociologi och ansvarig för journalistutbildningen vid Isländs universitet, och tog i det sammanhanget upp masskommunikatörernas, inte minst journalisternas ansvar.

– Den kunskap de har och det ansvar de arbetar med är avgörande. Journalister behöver en stark egen identitet, en plattform att stå på i sitt arbete, och insikten om att de inte är till för sin egen skull eller företagets utan för tittarnas och läsarnas väl och ve, sa han i samband med en av konferensens två stora plenardebatter.

Den fjortonde nordiska konferensen för medie- och kommunikationsforskning arrangerades av Föreningen för svensk medie- och kommunikationsforskning, Nordicom och institutionen för journalistik och masskommunikation med Lars-Åke Engblom och Bengt Johansson vid JMG i spetsen.

LENA ANDERSSON

Institutionen för journalistik och masskommunikation

Kroppen i vägen för könsperspektiv

Könsperspektiv i forskning och undervisning – så hette den tvådagarskonferens som ägde rum på Handelshögskolan den 26 och 27 augusti. Arrangörer var Göteborgs universitet, Chalmers och Nationella sekretariatet för genusforskning.

KONFERENSEN VAR FRAMFÖR allt tänkt som fortbildning för lärare, forskare och forskarstuderande som kunde få en första inblick i hur man gör när man vill anlägga ett könsperspektiv på sin undervisning och forskning. Cirka 300 deltagare kom, inte bara från GU och Chalmers, utan även från exempelvis universiteten i Stockholm och Umeå.

– Vi hade brett seminarieledarna att börja från början och diskutera grundläggande frågor om till exempel varför man över huvudtaget ska ha ett könsperspektiv på sin undervisning, berättar Eva Mark, som stod som informationsansvarig för konferensen. Och vi hade ansträngt oss för att få ett så brett utbud som möjligt av föreläsningar och seminarier, med representanter från så olika områden som konst, naturvetenskap, teknik och medicin.

Under konferensens andra dag fanns elva seminarier att välja mellan där man diskuterade hur man rent praktiskt kan arbeta med könsperspektiv.

Bland annat berättade sociologen Arne Nilsson och idéhistorikern Claes Ekenstam om mansforskning.

– Mansforskning, alltså forskning om manlighet och mansroller, handlar mycket om hur män skapar sig en identitet i relation till kvin-

nor, men också i relation till andra män, berättar Arne Nilsson. Här kommer förstas den homosexuelle mannen in och olika uppfattningar om hans manlighet. Vad som anses som manligt har varierat mycket i olika tider och kulturer och även mansforskningen har väldigt många olika inriktningar. Män och makt till exempel är en fråga som kan vara ganska kontroversiell.

Om mäns och kvinnors villkor

Medicinska fakulteten bidrog med inte mindre än sex föredrag, vilket är ganska anmärkningsvärt med tanke på att man just här varit ganska sen med att uppmärksamma könsperspektiv i undervisning och forskning.

– Just själva närvaron av kroppen tycks skymma insikten om vad ett könsperspektiv kan vara, säger Anna Westerståhl, koordinatör för medicinska fakultetens föredragshållare. Man måste liksom ta sig förbi kroppen för att kunna förstå att ett könsperspektiv består av andra saker också, sådant som har med makt att göra och kvinnors och mäns olika villkor. Eftersom vi inom medicinen tillämpar våra kunskaper i praktisk handling är det extra viktigt för oss att sätta oss in i de här frågorna.

Forskning utifrån könsperspektiv är numera ett stort vetenskapligt fält.

– Förhoppningsvis kommer den här typen av kunskaper att finnas med redan i grundutbildningarna i framtiden, säger Eva Mark.

EVA LUNDGREN

Ekonom vid GU får amerikanskt pris

Ekonomie doktor Jan Marton, Handelshögskolan vid GU, har i konkurrens från hela världen erhållit AAA:s, American Accounting Association's, utmärkelse "Outstanding International Dissertation Award". Priset har delats ut årligen sedan 1984 men det är första gången det går till ett utländskt universitet.

JAN MARTON ÄR 35 år gammal, bosatt i Göteborg och har en lektorstjänst vid Handelshögskolan. Han är också Certified Public Accountant i New York där han tidigare arbetat.

Kan du berätta lite om din bakgrund?

– Efter internationella ekonomlinjen arbetade jag fyra år i USA som revisor. Sedan kom jag tillbaka till Göteborg och har varit verksam vid Handelshögskolan de senaste sju åren, med avbrott för en termin i USA. Jag arbetar som lärare och forskare men eftersom det råder brist på lärare i redovisning har det blivit lite väl mycket undervisning.

Kan du berätta om din prisbelönade avhandling?

– Avhandlingen heter "Accounting and Stock Markets" och handlar om hur redovisning används på aktiemarknaden. Jag har speciellt tittat på om internationella skillnader i redovisning påverkar aktieinvesteringar. Min

forskning visar att redovisningskillnader har betydelse men att det är de redovisande företagen som tar kostnaderna medan investerarna inte påverkas så mycket. Den här sortens forskning är ovanlig i Sverige men förekommer oftare i USA.

Vad består priset av?

– En stålplakett att sätta upp på väggen och så 1000 dollar. Priset delades ut vid AAA:s årliga möte som hölls i San Diego.

Vad har du för planer för framtiden?

– Jag tänker fortsätta att forska inom samma område som tidigare. Bland annat tänker jag undersöka kopplingen mellan extern och intern redovisning i svenska företag. Jag håller också på med ett projekt tillsammans med nationalekonomiska institutionen om vid vilken tidpunkt produktivitetssökningar slår igenom på aktieavkastningar.

EVA LUNDGREN



NOSS/RENTWY/OLDF

”Vetenskapen hinner aldrig ikapp verkligheten”

Guy Heyden – vagabonden på Koster

Han kallas galning på Koster, och det är menat som en komplimang. Han kallas även galning av en del i forskarvärlden, men det är knappast ämnat som smicker.

Möt föreståndaren för Kosterhälsan och professorn i oral patologi som ifrågasätter nyttan av vetenskapen, om den inte gagnar människan.

GUY HEYDEN FÖRELÄSER som bäst för ett gäng normmän när vi kommer. Två timmar föreläsning tar han emot för intervju på Kilesandsgårdens altan på Sydkoster. Utsikten över Kosterfjorden en tidig försommarskväll i juni är bedövande. Guy Heyden plockar fram två Norrlands Guld på burk. Myggsvärmen i taldungen intill för tankarna till nordligare breddgrader än Kosteröarna, Sveriges västligaste bebodda öar.

– Har vi råd att vänta på vetenskapliga bevis när miljöförändringarna går så snabbt att de hotar mänskligt liv? frågar Guy Heyden retoriskt och ger själv svaret, ett rungande:

– NEJ.

– Vetenskapen hinner aldrig ikapp verkligheten. Vi har inte längre tid att skapa vetenskapliga grunder för varje påstående och åtgärd. Vi måste också låta sunt förnuft, fantasi och intuition styra vårt handlande, fortsätter han.

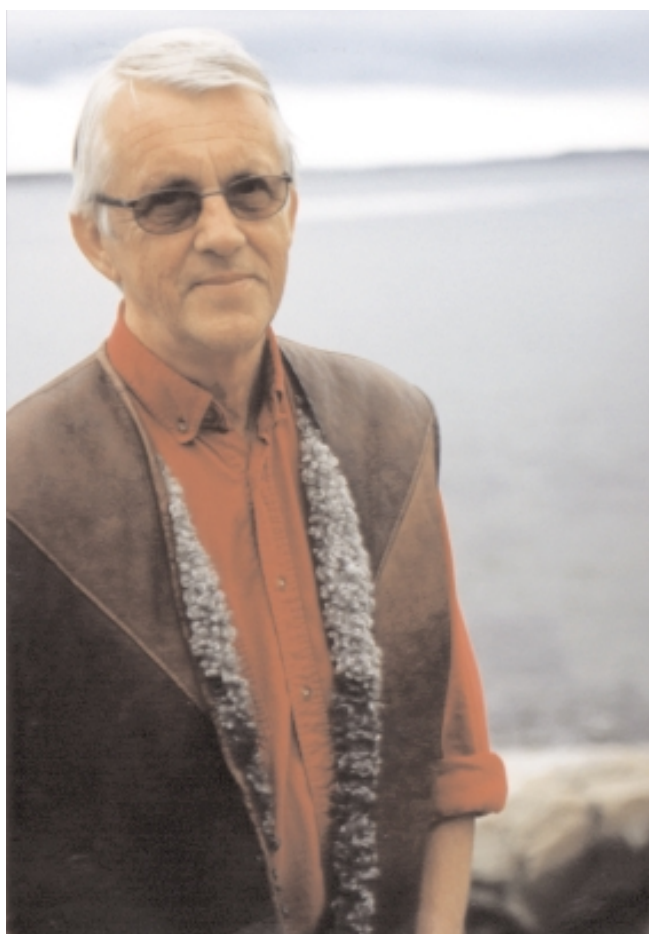
Kosterhälsan lär människor att förutse problem utan tillgång till bevis.

– Ta mobiltelefonerna. Kliver jag på flygplanet måste jag stänga av, och går jag in genom dörrarna på en intensivvårdsavdelning på ett sjukhus måste jag också stänga av. Det är ett kraftpaket som går genom berg och betong. Och denna sak lägger man intill örat och huvudets tunnaste ben. Det är klart att det för med sig risker även om det inte stöds av några säkra vetenskapliga bevis. Men de kommer, var så säker. Under tiden kan Ericsson och Nokia tjäna miljarder på dessa telefoner som naturligtvis också ger jobb åt många.

– Och ta bilarna. Egentligen borde avgassystemet mynna rätt in i kupén så att användarna fick betala bilkörningen med sin hälsa.

Guy Heyden dubblar som professor – han är professor emeritus i oral patologi vid GU och i ”echotechnie” vid FN organet UNESCOs Ecotechnie Centre – Kosterhälsan på Koster utanför Strömstad. Echotechnie är franska och betyder i sammanhanget ”framtidfilosofi med humanekologisk inriktning”.

Nu efter pensioneringen i somras jobbar han halvtid som gästprofessor i



– Har vi råd att vänta på vetenskapliga bevis när miljöförändringarna går så snabbt att de hotar mänskligt liv? frågar sig Guy Heyden.

FOTO: ALLAN ERIKSSON

– Vi har mer än en professor för varje tand i vårt land och i många länder finns det människor som blir 120 år utan en tand i munnen.

miljö och hälsa – Guy Heyden leder Temanämnden och avdelningen för miljö och hälsa, Kosterhälsan, vid institutionen för tvärvetenskap, Göteborgs universitet.

Ett ben i forskarvärlden, ett på Koster. Sedan 1987 leder Guy Heyden utvecklingsarbetet på Koster som började som ett ambitiöst forskningsprojekt. Läkare och tandläkare förenades kring ett gemensamt: de ville studera hur miljöförändringar kunde påverka människans friska åldrande, hälsa och val av livsstil.

På tomten till Kilesandsgården står en stålcontainer med 47 000 närbilder av bland annat munnar. Det är kosterborna som har fotograferats från 1987 fram till i dag. Utan överdrift kan man nog påstå att munnarna på Koster är Sveriges mest väl dokumenterade.

Kosterhälsan visade sig ganska snart vara ett komplicerat forskningsprojekt, svårt att genomföra med traditionella vetenskapliga metoder. För liten population, för snävt geografiskt område och olösliga problem med att fastställa orsakssambanden var skäl som fick läkarna och forskarna vid Kosterhälsan att överge sina grundforskande ambitioner.

– Tyvärr har vi använt ordet tvärvetenskap, säger Guy Heyden. Vi håller nog mest på med *vetenskap* som är kunskap det med. Men inte karriärdrivande som vetenskap. De flesta inblandade har ju också karriären bakom sig.

– Självfallet vill vi inte kasta ut eller undervärdera vetenskapen. Kosterhälsan fungerar som ett komplement, vi hämtar hem folkbildning till universitet och studenter.

Guy Heyden svär gärna i kyrkan:

– Vi har mer än en professor för varje tand i vårt land och i många länder finns det människor som blir 120 år utan en tand i munnen. När de grinar och skrattar med varannan tand i TV:n är det för att de har lyckats överleva krig och elände, inte för att de skäms.

– Det forskas intensivt om munsjukdomar som aldrig någon har dött av. Just överlevnaden kan bli ett nyckelord när tumskruvorna dras åt och konkurrensen om medlen hårdnar i framtiden.

Guy Heyden är inte motståndare till odontologisk forskning. Han vill väcka eftertanke, roa och oroa en aning. Han säger att han inte är ute efter att provocera eller polemisera.

– Som forskare sjunger man många gånger för änglakören och få människor på jorden begriper vad man håller på med. En forskare måste vara övertydlig.

– Jag gillar inte att delta i offentliga debatter, kommer ofta på de bästa replikerna när lamporna är släckta och mikrofonerna avslagna.

Knappast sant, däremot säkert sant att han inte är ute efter att retas.

Guy Heyden talar oavbrutet i tre timmar och stannar bara upp då man tvärt bryter av med frågor. Han är självgående, men skrävar inte. Visserligen en enorm ordsvala, men lugn och behaglig. Inga stora gester, inga överrumplande påhopp eller utfall.

Han beskriver sig som en pastor Jansson typ som vill förstå människor och inte har någon bestämd uppfattning om någonting.

Kan vara sant, trots att han uttrycker sig starkt kategoriskt och ständigt talar i slagkraftiga rubriker.

– Det handlar om respekt för andra människor. Jag lag hjärtsjuk här ute på Koster i fjorton dagar efter en personkonflikt med en kollega på universitetet. Jag är för blodig för att stå ut med bråk, säger han.

Han kliver upp i elbilen och kör ner till vattnet. På bakrutan står det Göteborgs universitet.

Guy Heyden förstår om kollegerna vid GU kan tycka att Kosterhälsan "stjäl" resurser från viktigare områden. Tidigare konkurrerade Kosterhälsan om medel med annan verksamhet, i dag står den på egna ben.

Uppdragsutbildningar och externa anslag är andra viktiga inkomstkällor, medan de tvåvetenskapliga högskoleutbildningarna med helhetssyn på människans villkor i en föränderlig miljö, samt Guy Heydens lön för insatsen vid Kosterhälsan, betalas av universitetet. Kosterhälsan ger också intäkter tillbaka till universitetet när verksamheten drar in pengar till forskningsprojekt.

– Samtidigt som jag har varit projektledare för Kosterhälsan har jag varit ämnesföreträdare för oral patologi. Jag har dubbelarbetat och inte haft någon sammanhängande semester på åtta år.

Och nu efter pensioneringen fortsätter han alltså på halvtid som gästprofessor i miljö och hälsa.

Verksamheten i dag är helt inriktad på att ta fram handlingsprogram för en hållbar livsstil. Programmen behandlar exempelvis solstrålning, dricksvatten och fästingöverförda infektioner.

Genom enkla hälsokontroller och

med hjälp av fotografier av bland annat munvävnader studeras faktorer som styr hälsoutvecklingen för varje enskild individ. En gång om året genomför sommarboende läkare djupintervjuer med Kosterborna. Läkarna jobbar gratis, som ersättning får de sommarbostaden betald av Kosterhälsan.

Ett väntrum för friska som inte vill bli sjuka, det är vad Kosterhälsan är. Syftet med verksamheten är att beskriva friska människor.

– Vi har egentligen inte kommit fram till något akademiskt storvulet alls, säger Guy Heyden och slår ut med armarna. Men en av huvudsatserna som vi verkar kunna dra är att hälsa och livskvalitet inte nödvändigtvis har med sjukdom att göra. Genom jämförande studier har vi funnit att Kosterborna uppper lika många diagnostiserbara sjukdomar som människor gör i exempelvis Göteborg.

– Jag gillar inte att delta i offentliga debatter, kommer ofta på de bästa replikerna när lamporna är släckta och mikrofonerna avslagna.

– Ändå verkar det som att de har en högre livskvalitet. En förklaring kan vara att kärnfamiljen lever kvar här på Koster – de har någon att hålla i handen. God livskvalitet handlar om aptit på livet och jag tror att närmiljön och psykosociala faktorer är särskilt viktigt. Pastoralromantik och flum?

Guy Heyden hävdar i alla fall att Kosterhälsan tillför allmänheten, forskningen och värden viktig kunskap som inte hade gått att få fram på annat sätt. Genom att studera friska personer får människor också chans att själva utforma strategier för sina liv. I sann Agenda 21-anda anser han att förmaningar och påbud är fel väg att gå.

Han tycker också att man måste skriva och tala så att människor förstår, budskapet ska vara användarvänligt.

– Som forskare sjunger man många gånger för änglakören och få människor på jorden begriper vad man håller på med. En forskare måste vara övertydlig. Vetenskapssamhället gillar inte när man gör förenklingar. I den vetenskapliga världen kokar man ofta soppa på en spik. På senare år har jag försökt samla mina erfarenheter på själva spikhuvudet.

– Jag har själv plågat mina studenter med oläsliga böcker. Vetenskapen höll på att förstöra mitt språk. Ett tag kunde jag inte ens förklara på ren skanska för mina barn vad jag höll på med.

Guy Heyden efterlyser lite mer humor och distans i den akademiska världen.

I juni gav han ut andra upplagan av boken "Sannolikheter". På fyndig grötvets driver han lite med sig själv



FOTO: ALLAN ERIKSSON

Ett väntrum för friska som inte vill bli sjuka, det är vad Kosterhälsan är, menar Guy Heyden.

och sina kolleger. Förmodligen är det mest Guy Heyden själv som står i skottlinjen:

"Fluoren är ett farligt gift, som även omger tand på stift. Tandköttsfickor impregneras, där baciller produceras. Hårdhet härdas – celler dör. Giftet tandtrollen förstör. Men vad händer mer i kroppen och i kommunalavloppen? Tungmetaller, plast och skruvar, i vars hägn miljöskuld ruvar, används med autonomi, främjar värdeekonomi. Reningsverken mycket döljer när man är så god och sköljer. Hur skall bakom avfallskrön skapas "tandvård för miljön?"

Guy Heydens far var militär.

– Jag har lätt för att inrätta mig i befintliga regelverk. Men jag har haft svårt för att förlika mig med vissa vetenskapliga tvångströjor.

Korta tyglar och disciplin inom forskningen är nog bra säger Guy Heyden.

– Om man vill dö som framstående vetenskapsman ska man ägna sig åt forskning hela livet. Om man däremot vill gå lite sick-sack och inte begär att bli betraktad som seriös forskare för evigt, kan man ägna sig även åt annat.

Det har Guy Heyden gjort. Därför kallas han galning på Koster, därför kallas han också galning av en del forskarkolleger. Hjärtligt menat av Kosterborna, en aning skeptiskt av forskarkollegerna.

Guy Heyden är beredd att betala notan.

– Jag har blivit en akademisk vagonbond och trivs bäst med det.

PETER OLOFSSON

FAKTA/Kosterhälsan

Kosterhälsan blev en stiftelse 1992 när näringslivet, landstinget, Strömstads kommun och Koster's samhällsförening gick samman och verkade för att utveckla nya kunskaper om samspelet mellan människans miljö och livskvalitet.

Högre livskvalitet på Koster

– Framför allt är det bra för oss själva. Vi får omsorg, det finns någon som bryr sig om oss.

Elisabeth Bergström är en av Kosterhälsans 180 deltagare.

I Kilesand, på Sydoster, bor Elisabeth Bergström i sitt gamla föräldrahus. Hon är handikappad sedan flera år, delvis förlamad från ryggen ner till benen. Äter mycket mediciner.

– Men jag mår jättebra. Det bästa som hände i mitt liv var när vi flyttade ut hit för sju år sedan. Jag har blivit mer harmonisk. Hälsa är något man upplever inombords.

– Livslusten sitter inte i benen, förtydligar Elisabeth och skrattar.

Varje sommar, i juli, kommer en grupp läkare och tandläkare till Kosteröarna. De gör djupintervjuer med öborna om hälsan och tar bilder av munnar.

– Jag är mycket positiv till Kosterhälsan. Det finns de på ön som tycker att det är en lekstuga för läkare och forskare, men jag tror inte att det riktigt vet vad de pratar om.

– Projektets resultat kan även användas inom annan forskning, t ex vad gäller fästingöverförbara sjukdomar.

Men det finns också en annan fördel med Kosterhälsan, tycker Elisabeth.

– Det är bra eftersom det ger jobb och pengar till ön. Till exempel hyr vi ut övervåningen i huset till en tandläkarfamilj varje sommar.

– Jag tror att vi på ön har större livskvalitet. Det är rätt speciellt att bo på en liten ö – folk bryr sig, hjälper till och vi umgås mycket med varandra. Det känns som en stor trygghet.

ALLAN ERIKSSON

DET VAR EN förmiddag i maj – år 1741. Carl von Linné hade just lämnat Stockholm för att bege sig ut på vad som skulle bli hans öländska resa. Som vanligt antecknade han omsorgsfullt vad han såg, hörde och på annat sätt förnam runt omkring sig. Och som vanligt vidarebefordrade han sedan i den rapport som han så småningom lämnade rikstens ständer från sin expedition sina intryck.

Solen sken klar. Luften kändes "något kulen". Våren "var så vida kommen at Lönnen utslagit sina blomor, men ei blad; at Biörken nyligen utspruckit och blommade som bäst; Alens stiplar woro nyligen utbrustne och Granen hade på sina ytterste qwistar små smultron-rika Knoppar, som woro thes hanblomster, men ännu ei miölige; Lind, Ek och Asp stodo ännu sofwande i sin winter-dwala. Blommor woro inga andra än *Draba prima*, *Caltha*, *Glechoma*, *Laontodon*, *Hepatica*, *Anemone secunda*, *Oxalis*, *Adoxa*, *Salices*. Ibland Foglarne hade Giöken nys begynt gucka och Ladu-Swalan såg man i dag den första."

Tycker ni möjligen att beskrivningen förefaller bekant?

Det kan i så fall naturligtvis bero på att ni läst den förut – men också på att den äger en del beröringspunkter med en annan, betydligt mer känd, Stockholmsskildring: inledningen till Röda rummet.

Strindberg kunde, och beundrade, sin Linné. Och man kan fråga sig om han inte också lärde sig ett och annat stilistiskt grepp av honom.

Det anser professor Bo Ralph. Och i uppsatsen "Der var ett lif och ett kif". August Strindberg som språkhistorisk aktör – som ingår i *Slavisk filologi*, en nyutkommen festskrift till Bengt A Lundberg – presenterar han en rad argument för den ståndpunkten.

Och om den är riktig?

Då har, skriver Bo Ralph själv, Strindberg inte bara "gripit in i den svenska litteratur- och språkhistorien genom att själv stå som ett mönster för senare tiders svenska skribenter". Han har dessutom "lyft fram en av de största vetenskapsmännen i svensk lärdomshistoria och förmedlat drag i dennes sakprosa som ett föredöme för alla som skriver."

Bland övriga medverkande i festskriften, som redigerats av Carl Fredrik Gildea, märks Beata Agrell, Per-Arne Bodin, Tomas Forsner, Arne Hult, Gunnar Jacobsson, Bengt Jangfeldt, Roman Laskowski, Magnus Ljunggren och Johan Öberg.



VETENSKAPSMÄN KAN VARE sig det är i dikten eller verkligheten man möter dem vara mer eller mindre intressanta bekantskaper.

I Stig Claessons nya roman, *Varsel om kommande tilldragelser* (Bonniers) figurerar en professor emeritus i praktisk filosofi.

Det är huvudpersonens gode vän Tom, som sedan han pensionerades ägnar "all sin tid åt en doktorsavhandling om finska fyrar."

En professor som disputerar – ännu en gång.

Det förefaller en smula originellt.

Men det är kanske ett uppslag – en början till lösning på problemet med den låga genomströmningshastigheten i forskarutbildningen.



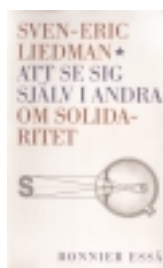
VAD FÖRENAR FOURIER, Durkheim och Comte med Alf Svensson, Jan Gradvall och Gudrun Schyman? Ett tänkbart svar på den frågan är "solidaritet".

Ett ord som leder sitt ursprung till ett latinskt adjektiv som betyder "gedigen" och som de alla – med varierande grad av retoriskt darr på stämman – gärna talat om.

Ett ord med en lång och vindlande historia.

Hur lång och hur vindlande berättar Sven-Eric Liedman i sin essä *Att se sig själv i andra. Om solidaritet* (Bonniers).

Det är gedigen läsning.



GU:s studenter vann populärvetenskaplig tävling

FYRA TJEJER FRÅN GU har vunnit det pedagogiska priset i Experimentums årliga tävling för studenter. Priset består av en helg i Berlin där de tillsammans med sin handledare ska titta på ett stort vetenskapscentrum och träffa universitetsfolk.

Experimentum i Tollered har sedan 1994 anordnat en årlig tävling för studerande på Chalmers där man med hjälp av ett projektarbete ska förklara något tekniskt eller naturvetenskapligt fenomen på ett sådant sätt att även yngre skolbarn ska förstå vad det handlar om.

I år deltog för första gången även Göteborgs universitet. De fyra vinnarna, Elin Löwendahl, Frida Wahl, Charlotta Svensson och Hanna Jönsson, går på pro-

grammet naturvetenskaplig problemlösning och har haft Heinrich Riedl som handledare. De får pris för att de på ett tydligt sätt har förklarat hur en solfångare fungerar.

– Vi har byggt ett litet dockskåp med en solfångare på taket, berättar Elin Löwendahl. Vi har använt oss av starka halogenlampor som ska föreställa solen och barnen har fått trycka på en knapp för att solen ska tändas.

Solfångare är ett miljövänligt alternativ som Elin Löwendahl tror har framtiden för sig.

Årets tävlingsbidrag kan man se i Experimentums utställningshall i åtminstone ett år framåt.



Fyra tjejer från naturvetenskaplig problemlösning tog hem Experimentums årliga tävling för studenter.

Jazzbrunch på Studenternas hus

TA MED BARNEN, VÄNNERNA, arbetskamrater och gå på jazzbrunch! Mellan klockan två och fyra varannan lördag, med start den andre oktober, bjuds det på jazz och dagens ord i Studenternas hus.



– Jazzbrunchen vänder sig till både studenter och den intresserade allmänheten, säger Iréne Sjöberg Lundin.

Vi har ett mycket spännande program. Vad sägs om musik av

Anders Perssons trio och uppläsning av Marcus Birro? Eller framträdanden av pianisterna Lars Jansson och Kristina

Svanberg, skådespelaren Claes Malmberg, som berättar om sitt förhållande till Buddha, Lollo Engström kvartett och Unni Drougge som läser ur sin nya bok? Och kanske mest spännande av allt: Raine Navin, textil medmänniska, kommer hit för att dela med sig av sin livsvisdom. Har man ännu inte haft förmånen att höra honom får man bara inte missa det här tillfället.

Arrangemangen har ett flertal sponsorer, men främst har Föreningen Jazz i Göteborg ställt upp.

– Inträdet är 60 kronor för vuxna, 30 kronor för studenter och fritt inträde för ungdomar under 18 år. Detta för att speciellt unga människor som inte får lov att komma in någon annanstans ska känna sig välkomna här, säger Iréne Sjöberg-Lundin.

Vinnarna i sommarens korsordstävling

Universitetskrysset var GU Journalens sommartävling. Lite för lätt, var det nog många som tyckte. De två bilderna föreställde förstas Ann-Marie Pendrill och Wallenbergsalen. Vi har dragit tre vinnare:

Första pris: Sonja Dicksved på Odontologen. Hon vinner HDK:s vackra jubileumsbok, 150 år.

Andra pris: Nils-Olov Halling på konstnärliga fakultetskansliet, som vinner Gunnar D Hanssons "Årans hospital".

Tredje pris: Tommy Johnsson på statistiska institutionen, som får den lilla essäsamlingen "Den första klunken öl och andra små njutningar" av fransmannen Philippe Delerm.

Redaktionen gratulerar pristagarna och tackar dem som skickat in. Böckerna kommer med internposten.

Personality

Nya Förordnanden

PROFESSORER

Detlef Rahe, professor i industridesign vid HDK
Lennart Hall, professor i musikhistoria och formlära
Josef Holecek, professor i gitarrinterpretation
Åke Forsström, professor i kulturgeografi vid kultur-geografiska institutionen
Christina Hultmark, professor i handelsrätt vid juridiska institutionen
Stefan Hansen, professor i psykologi vid psykologiska institutionen
Dag Thelle, professor i kardiologisk epidemiologi och prevention
Göran Lassbo, professor i pedagogik vid institutionen för pedagogik och didaktik
Göran Patriksson, professor i pedagogik vid institutionen för pedagogik och didaktik
Jan-Erik Johansson, professor i pedagogik vid institutionen för pedagogik och didaktik
Claes-Göran Wenestam, professor i pedagogik vid institutionen för pedagogik och didaktik
Annika Rosengren, professor i epidemiologi
Olle Larko, professor i dermatologi och venerologi
Rolf Ekroth, professor i thoraxkirurgi
Cecilia Björkelund, professor i allmänmedicin

Finn Waagstein, professor i kardiologi
Eva-Lena Dahl, professor idé- och lärdomshistoria
Jarl Nordblad, professor i arkeologi
Britt-Mari Nässström, professor i religionshistoria
Lennart Olausson, professor i forskningens villkor med inriktning mot välfärdsstaten och samhället
Margareta Strandberg Olausson, professor i antikens kultur och samhällsliv
Sven Strömqvist, professor i allmän språkvetenskap

Adjungerade professorer

Ann Edholm, adjungerad professor i fri konst vid Konsthögskolan Valand
Bertil Kaijser, adjungerad professor i klinisk bakteriologi vid institutionen för laboratoriemedicin.

Gästprofessorer

Annika Hagström, gästprofessor i praktisk journalistik
Guy Heyden, gästprofessor i miljö- och hälsa

DOCENTER

Marek Abramowicz, docent i teoretisk fysik
Erik Fridell, docent i fysik
Qing Xiang Zhao, docent i fysik
Ying Fu, docent i fysik
Karl-Inge Åhäll, docent i geologi med inriktning mot mineralogi och petrologi
Göran Hilmersson, docent i organisk kemi
Lars Göran Matejka, docent i experimentell njurmedicin
Anna Helen Sjöland, docent i kardiologi

Magnus Borres, docent i pediatrik
Bertil Håkansson, docent i oceanografi
Carl-Hugo Hamnegård, docent i lungmedicin
Lillemor Forsberg, docent i diagnostisk radiologi
Pär Michael Nilsson, docent i neurobiologi

ÖVRIGA FÖRORDNANDEN

Professor *Stefan Nilsson* har utsetts till dekanus och professor *Philip Brenner* till prodekanus vid matematisk-naturvetenskapliga fakulteten (t o m 30/6-2000)
Ingrid Sahlin, forskarassistent i sociologi vid sociologiska institutionen
Håkan Thörn, forskarassistent i sociologi vid sociologiska institutionen
Regina Fritsche, forskarassistent i zoofysiologi
Helena Lindholm Schulz, forskarassistent i freds- och utvecklingsforskning
Ola Nilsson, universitetslektor i patologi
Anette Lohmander-Agerskov, universitetslektor i logopedi
Ulf Dahlstrand, universitetsadjunkt i psykologi
Mikael Helmann, universitetslektor i psykologi med inriktning mot utvecklingspsykologi
Annika Dahlgren Sandgren, universitetslektor i psykologi med inriktning mot barnklinisk psykologi
Claes Corlin, universitetslektor i socialantropologi med inriktning mot utvecklingsantropologi
Agneta Kores, ny fastighetschef
Annika Badre, utredningssekreterare vid fakultetskansliet för medicin
Majken Johansson, expeditionsforman vid institutionen för journalistik och masskommunikation
Carina Malmberg, institutionssekreterare vid sociologiska institutionen
Leif Eriksson, systemman vid institutionen för journalistik och masskommunikation
Gunilla Johnander och *Karin Lidberg*, informatorer vid Universitetshörnan.
Susanne Hulthén, sekreterare vid upphandlingsenheten
Magnus Lindgren, informator/projektledare vid upphandlingsenheten
Marja Kleiner, upphandlare/informator vid upphandlingsenheten
Camilla Norberg, teckenspråkstolk vid utbildningsavdelningen
Jeanette Arnesson, byrådirektör vid ekonomiafdelningen
Peter Ragnebäck, ekonom vid fakultetskansliet för naturvetenskap
Yang Runge, lokalvårdare vid fastighetsavdelningen
Olina Gonzales, lokalvårdare vid fastighetsavdelningen
Monica Bozinov, lokalvårdare vid fastighetsavdelningen
Slavka Grgic, lokalvårdare vid fastighetsavdelningen

Silvermedaljen till Anders Sjöberg

Chalmers förre rektor, Anders Sjöberg, har av universitetsstyrelsen utsetts till en av universitetets *socii et amici*, det vill säga välgörare och vänner.

ANDERS SJÖBERG VAR REKTOR för Chalmers mellan 1989-1998. Under denna tid har samarbetet mellan GU och Chalmers fördjupats på flera områden och ämnen inom universitet har givits ökat utrymme på Chalmers. Anders Sjöberg har också värvat om en samsyn för att manifestera Göteborg som en student- och kunskapsstad, exempelvis vid den internationella vetenskapsfestivalen. Han har även verkat för samarbete mellan högskolorna i Västsverige.

– Jag känner mig mycket hedrad men ser inte detta som en personlig utmärkelse, säger Anders Sjöberg. Det är snarare ett erkännande av Chalmers starka ambition att öka samarbetet med universitetet, ett samarbete som är unikt i landet och som startade redan för ett tjugotal år sedan. Chalmers och universitetet har gemensamma sektioner, till exempel för miljövetenskap, vi har kompetenscentra och konsortier tillsammans och vi träffas ständigt för att diskutera olika frågor.

Även inom Västsvenska universitetssamarbetet har Anders Sjöberg engagerat sig.

– Genom ökat samarbete ger vi ökad styrka både åt de olika högskolorna och åt hela Västsverige. Alla ska vinna på samarbetet.

Den silvermedalj som är förknippad med utmärkelsen kommer att delas ut vid doktorspromotionen den 23 oktober



EVA LUNDGREN

Höstnyheter på Universitetshörnan

PRESENT TILL EN arbetskamrat? Vänskapsgåva till ett annat universitet? Under sommaren har Universitetshörnans shop fyllt på lagret med blå och grå T-shirts, nyckelringar, tygkassar m m. Nytt för säsongen är ett etui för visitkort med universitetets emblem och ballografpenor med texten "Göteborgs universitet" levererade i askar. Lagom till höstrusket kommer också små blå ihopfällbara paraplyer att finnas i sortimentet.

E-posta gärna beställningen på visitorcenter@adm.gu.se eller ring på tel: måntis 773 54 00, kl. 11-18 – onsdagar kl. 11-19. Annars – gör ett besök i korsningen Vasagatan/Göteborgsgatan.

Om det gäller konferensmaterial till fler än 30 personer – beställ då hos Medieteknik på tel: 773 43 96, 773 18 96 eller 773 18 97.
E-post: Thommie.Englund@media.gu.se

Använd gärna Universitetshörnan för att sprida informationsbroschyrer om öppna föreläsningar, seminarier, kurser eller utställningar till allmänheten.

Doktorspromotionen

ÅRETS DOKTORSPROMOTION äger rum lördagen den 23 oktober i Kongresshallen, Svenska Mässan. H.M. Drottning Silvia är en av 17 hedersdoktorer som promoveras. Antalet doktorer som promoveras är cirka 200.

Dorab-din leverantör av kontorsmateriel



Hela sortimentet på internet.
www.dorab.se



Dorab är en av universitetets ramavtalsleverantörer

Premiär för universitets-tv



Reportern Annika Koldenius strax före första sändningen av "Universitetet" – ett aktuellt magasin om forskning och utbildning.

FOTO: EVA STÖÖP

FAKTA: Universitets-TV

Först i Norden är Göteborgs universitet med att producera egna tv-program för att informera allmänhet om utbildning och forskning.

Satsningen är en del av universitetets s k tredje uppgift. Förutom program om utbildning och forskning ska man även kunna följa kurser och populärvetenskapliga föreläsningar.

Universitets-tv:s aktuella magasin – Universitetet – i SVT Väst (SVT:s nya digitala tv-kanal) sänds tisdag, onsdag, torsdag kl 18.30-19.00 med repris senare på kvällen. I öppna kanalen blir det populärvetenskapliga föreläsningar kl 18.30 varje måndag och ett aktuellt veckomagasin på torsdagarna kl 18.30 med en kvällsrepris kl 22.30.

Öppna kanalen kan ses av över 215 000 hushåll med kabel-tv i Göteborg, Mölndal, Partille och Kungälv. Programmen kan även ses på universitetets interna tv-nät, som är under uppbyggnad. För vidare upplysningar om detta – kontakta Lars-Göran Sandgren, tel. 773 2115.

Den 29 augusti skrevs det historia. Göteborgs universitet fick egen tv-station.



14.00

Exakt en timma kvar till premiären av universitets-tv – Göteborgs universitets tv-sändningar. Det är förvånansvärt tyst i Medietekniks lokaler på Konst-epidemiens väg. Frilansfotografen Emma och tre av JMG:s praktikanter, Anna Zetterberg, Tove Eriksson och Lisa Siljebblad sitter och väntar i TV-redaktionens mötesrum. Under tiden står reportern Annika Koldenius och sminkar sig.

Projektledare Lars-Åke Engblom är, tillsammans med Annika Hagström, tillbaka efter en snabb lunch på stan.

14.10

För Annika Hagström, som ska medverka i direktsändning, är det första arbetsdagen som gästprofessor vid JMG. Hon går direkt in på redaktionen och frågar hur det känns. "Bra, hoppas jag. Vi får se hur det känns om timma", säger hon med ett avväpnande skratt.

Några minuter efteråt dyker ingenjör Lars-Göran Sandgren upp och bekräftar att universitetets interna tv-nät fungerar. grönt ljus fick man bara för en halvtimme sen.

14.25

Producenten Torbjörn Rosander vill absolut inte bli störd. Djupt koncentrerad redigerar han det sista inslaget: dagens invigning av byggstarten av Vetenskapscentrum Korsvägen. "Ja, då var det klart. Nu börjar det ordna sig", får han ur sig innan han kastar sig iväg till den vita bandningsbussen, som står parkerad nedanför.

14.30

Programmets första studiegäst, medicinska fakultetens informatör Petra Ljung, rusar in på redaktionen. Efter sminkningen andas hon ut och slår sig ner vid bordet, skriver ner några nyckelord. "Hoppas bara att jag kommer ihåg allt".

14.45

Inne i studion är förberedelserna i full gång. Belysningen ska på plats. De tre kamerorna riggas. Studioreportern Annika tar sin plats i en av de orange-färgade fätöljerna, kollar att mikrofonen fungerar och hör med teknikerna i bandningsstudion att allt är OK. "Är bilden riktigt centrerad?"

14.55

Emma, Lisa och Anna står nu beredda vid kamerorna. Annika läser högt ur manuset. Nervositeten tilltar. In i studion kommer Petra Ljung och Annika Hagström.

14.59

Helt tyst. Torbjörn räknar ner: 30 sekunder kvar. 20, 10, 5, och kör.

15.00

Ut i etern. "Hej och välkomna till Göteborgs universitet och premiären för universitets-tv".

ALLAN ERIKSSON